

DE KORHAAW

Jaargang 31, Nummer 1 Februari 1997

IN DIT NUMMER:

*Een vogelringstation in het Gooi
Recordjaar voor oeverzwaluwen
Jaarverslag over 1996*

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

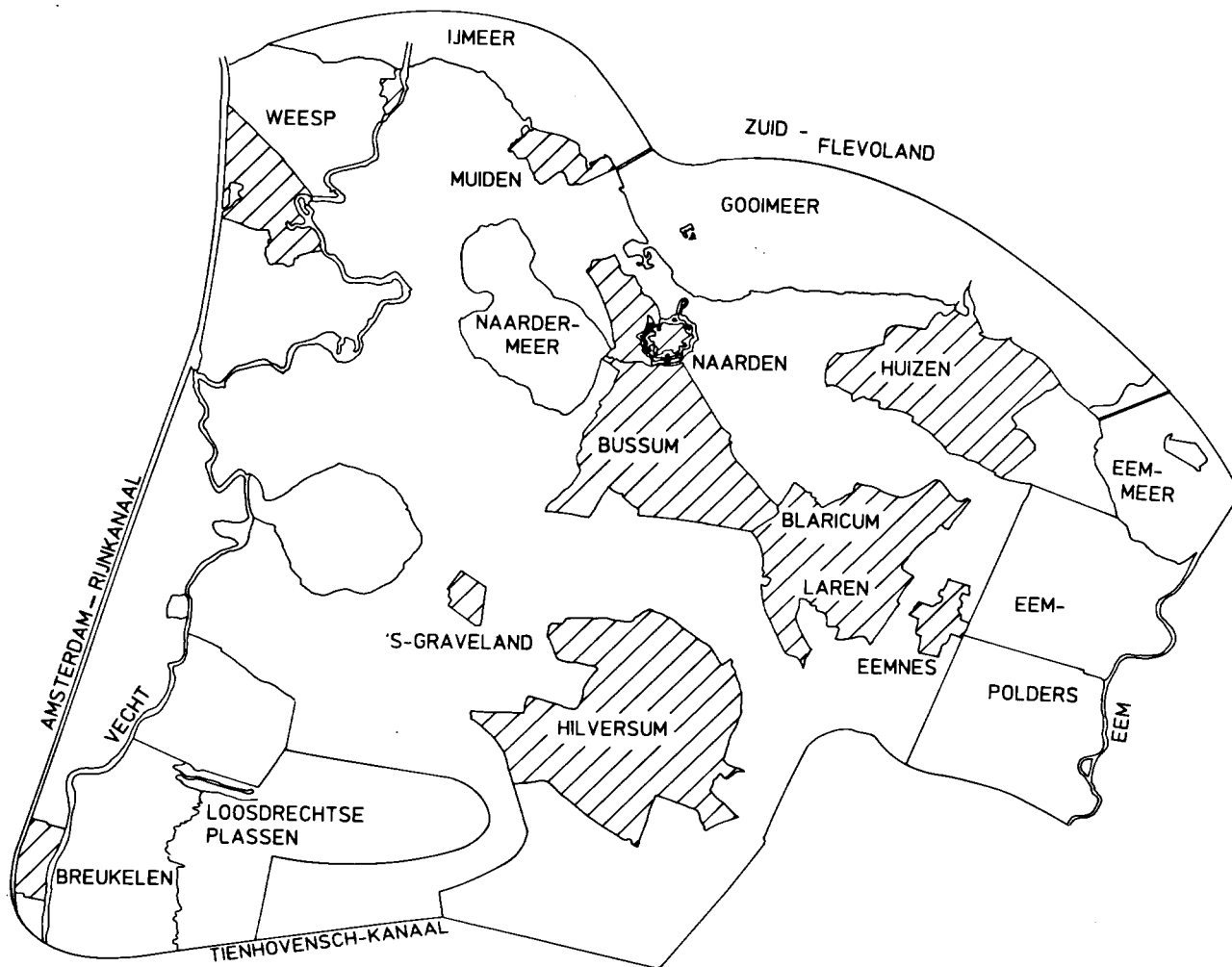
Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie	: Wim Duurland Willem-Jan Hoeffnagel Pieter Schut Ruud Willemstein	
Redactieadres	: Menno Simonsz Hof 84 1216 LM Hilversum	035-6217222
Verzending en ledenadministratie	: Bep Dwars-Van Achterbergh Postbus 1493 1200 BL Hilversum	035-6850627
Advertenties	: Jacques Meijer Molenpad 19 1381 EC Weesp	0294-416502
Druk	: Grafisch Centrum Tomingroep, Hilversum.	
Foto omslag	: Jos Korenromp / Het Vogeljaar	

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren copy: uiterlijk 21 maart 1997.

ISSN: 0929-8762

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

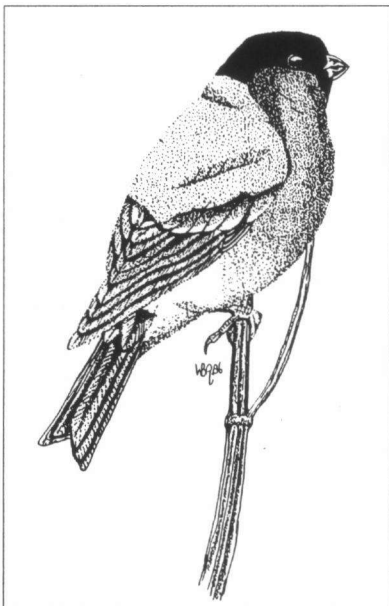
Inhoud

Van de voorzitter	2
Vernieuwd	2
Vogelboek bestellen blijft mogelijk	3
Let op bestempelde buizerd-veren	3
De mysterieuze vondst van een korhoen bij de Tafelbergheide	4
Vogelcursus begint weer	4
Vogelringstation Het Gooi opgericht	5
Gooise nestkastgegevens van 70 jaar oud gevonden	6
Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1996	7
Roofvogelstudiegroep gaat enthousiast aan de slag	13
Vogelasiel Het Gooi blijft actief voor "gewone" vogels	14
Tips om vogels gezond de winter door te helpen	15
Let op de vogel van het jaar 1997: de torenvalk	16
Weidevogelbeschermers in de Vechtstreek boeken successen	17
Vijf jaar bescherming van weidevogels in Eempolders	18
Waarnemingskaartjes: Hoe zat het ook al weer?	20
Ook dode vogels vallen onder Vogelwet	21
Foto-expositie in Groeneveld	21
Haantje	21
Wilgen knotten? Nee, dank u!	22
Recordjaar voor oeverzwaluwen in Gooi en Vechtstreek in 1996	23
Doe mee met de fotowedstrijd	24
Subgroep vogelcursus zoekt vogeldia's	24
Huismussen tellen in de buurt: Wie doet er mee?	25
Natuurmonumenten schenkt vogelwerkgroep nestkasten	26
In memoriam Bert Bos	26
Slagader van Moeder Natuur is in gevaar bij bouwen in IJmeer	27
Programma	29
Ontvangen literatuur	31
Mutaties ledenbestand	32
Ledenwerfactie slaat aan	32
Index op auteur 30 ^e jaargang 1996	33
Veldwaarnemingen	34
Kor Haan	36

Van de voorzitter

Trouwe lezers van De Korhaan zal het niet ontgaan zijn dat 1997 voor onze vereniging weer een bijzonder jaar zal gaan worden. Al diverse malen is er immers aandacht besteed aan de speciale activiteiten die in dit lustjaar georganiseerd zullen gaan worden. Dit jaar bestaat de vogelwerkgroep 30 jaar en dat is reden genoeg om weer eens stil te staan bij zaken die wij hebben bereikt en om weer eens aan te geven wat voor de komende jaren belangrijk is.

Goudvink Tekening: Wil Leurs

Er is in de afgelopen dertig jaar door de leden van de vogelwerkgroep heel wat werk verzet. Ik hoef slechts te wijzen op de lange reeks rapporten met gegevens van broedvogelinventarisaties, tellingen, nestkastonderzoek en op de niet aflatende stroom artikelen die het licht hebben gezien. Daarnaast verscheen er ook een aantal bijzondere publikaties over de vogels in onze omgeving en een aantal speciale jubileumuitgaven. Wij spanden ons ook in voor het beschermen van vogels en hun leefgebieden. Het zou te ver

gaan hier alles op te noemen en ik volsta dan ook maar met deze greep uit onze activiteiten. Hierbij wil ik in elk geval allen die zich voor het werk van de vogelwerkgroep hebben ingezet en natuurlijk ook ieder die ons werk financieel heeft gesteund, heel hartelijk danken.

Zoals al eerder gemeld voert het bestuur van de vogelwerkgroep al enige tijd besprekingen met het Goois Natuurreservaat en enkele andere natuurbeschermingsorganisaties over de oprichting van een nieuw clubhuis. Dat moet gebeuren op het terrein van het waterleidingbedrijf bij de watertoren in Bussum. De betreffende organisaties zijn het IVN Het Gooi, KNNV Het Gooi en de Vereniging Vrienden van Het Gooi. De oprichting van een speciale stichting voor het beheer van de nieuwe ruimte was ook al aangekondigd, maar de definitieve oprichting werd nog even uitgesteld omdat er inmiddels een nieuwe kandidaat-organisatie is, die mogelijk medegebruiker van het gebouw zou kunnen worden. Het gaat hier om de Stichting Omgevingseducatie. Deze maand (februari) zal duidelijk worden welke organisaties daadwerkelijk mee zullen gaan draaien in het project. Dat betekent natuurlijk dat er dan heel veel werk aan de winkel zal zijn. Allereerst zal het gebouw zelf geschikt gemaakt moeten worden en vervolgens zal er moeten worden bekeken wat er voor de inrichting nog nodig is. Bovendien zal er veel geld nodig zijn, zodat er ook op het gebied van fondsvererving nog wel het een en ander te doen is.

Rob Kole

Ijsvogel
Tekening: Bram Rijksen

Vernieuwd

Het jubileumjaar is begonnen. Deze eerste Korhaan van 1997 is een voorproefje van de zaken die u dit jaar als lid van de vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te wachten staan. De omslag van De Korhaan is vernieuwd en naar wij hopen bent u met ons van mening: ook sterk verbeterd. De realisering van een omslag in kleur zou onmogelijk geweest zijn zonder de steun van de stichting Het Vogeljaar. Het Vogeljaar bood de litho aan van de korhaan, die vanaf nu voorop uw blad prijkt. Een cadeautje voor ons dertig jarig bestaan. Dank gaat ook uit naar de fotograaf Jos Korenromp, die zijn foto van de korhaan eveneens belangeloos beschikbaar stelde. Toch wachten onze club dit jubileumjaar nog wel de nodige extra kosten om een aantal grote evenementen te kunnen realiseren. De laatste contributieverhoging dateert van 1976 (!) en bewust heeft ons bestuur er opnieuw niet voor gekozen om de contributie te verhogen. Zo houden we de drempel laag. Om toch iets terug te doen voor de jarige vogelwerkgroep roepen we u op de bijgevoegde acceptgirokaart te gebruiken. Uiteraard gaat het hier om een vrijwillige bijdrage, waarvan u zelf de hoogte mag bepalen.

Vogelboek bestellen blijft mogelijk

Ons speciale boek *Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek*, waarover we in de vorige *Korhaan* uitgebreid gepubliceerd hebben, is nog altijd volop verkrijgbaar. Het boek kost f. 19,50 en is te verkrijgen bij bestuursleden en tijdens ledenavonden van de vogelwerkgroep.

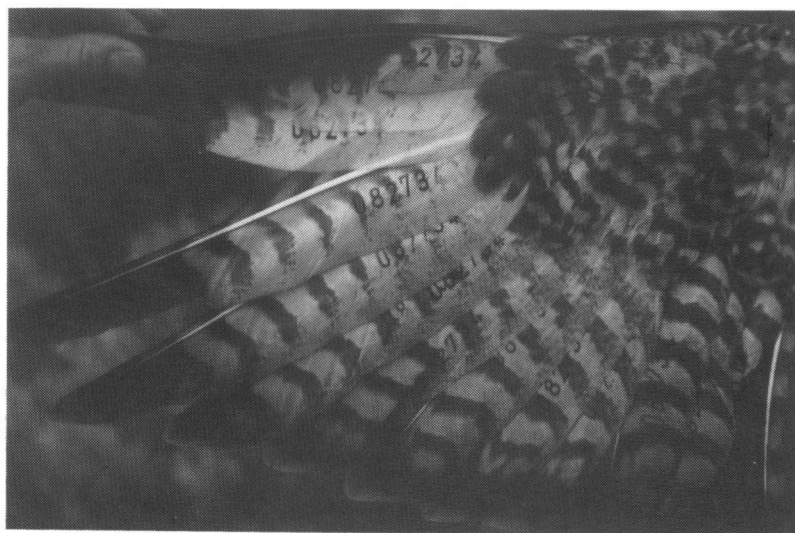
Het boek is ook te koop bij enkele boekhandels in de regio, te weten: Boekhandel Voorhoeve Dietrich & Rozenbeek te Hilversum, Vroom & Dreesmann te Hilversum, Boekhandel De Groot te Huizen, Boekhandel Den Boer te Baarn, Kantoorboekhandel 't Spui te Bunschoten, Bloemenmagazijn Joop van de Zande in de Hilversumse Meent, het informatiecentrum van Kasteel Groeneveld, de VVV's in de regio en in de winkel van Vogelbescherming Nederland te Zeist.

Het boek kan ook worden besteld door f 25,50 (dit is inclusief de verzendkosten) over te maken naar postgiro 2529179 ten name van de penningmeester van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Weesp, onder vermelding van "Vogels kijken".

Denk daarbij er aan, hoe u het ook aanschaft: u koopt niet alleen een mooi en nuttig boek, u steunt op deze manier ook weer uw vogelwerkgroep. Want uiteraard hopen wij door de verkoop van dit boek ook wat geld te verdienen voor de clubkas.

Bel zo nodig voor meer informatie Rob Kole (033-2982303) of Dick Jonkers (035-5260456). De namen van alle bestuursleden (die dus als verkoopadressen functioneren) staan achterin de *Korhaan*.

De *Korhaan*, Jrg.31, Nr.1

Een buizerd met bestempelde veren

Foto: Ton Eggenhuizen

Let op bestempelde buizerd-veren

In het kader van een onderzoek naar de populatie van de buizerd in Flevoland en Friesland, worden sinds kort de vliegveren (handpennen, armpennen en staartpennen) van buizerds bestempeld. Het stempel bestaat uit zes of zeven cijfers, overeenkomend met het ringnummer.

Aangezien de bestempelde vogels ook in Gooi en omstreken terecht kunnen komen om te broeden en er ook tussen verschillende broedseizoenen verplaatsingen op kunnen treden, verzoek ik een ieder uit te kijken naar rui-pennen van door ons gemerkte vogels.

Op deze wijze kan, zonder dat de vogel nog eens gevangen wordt, veel aanvullende informatie verzameld worden. De ruitijd valt deels samen met de broedtijd, gestempelde ruiveren bij een nest geven dus aan dat één van de ouders geringd is en met welk ringnummer dit is gebeurd. Als de jongen vervolgens geringd worden kan de relatie gelegd worden tussen ouder en jongen.

In totaal worden bij iedere vogel 56 veren bestempeld: 2 x 10 handpennen, 2 x 12 armpennen en 12 staartpennen. De rui van deze 56 veren beslaat doorgaans twee en soms drie ruiperiodes. De kans op een veermelding is dus niet alleen vrij groot, maar de periode tussen merken en vinden kan ook aanzienlijk zijn.

Tot en met de zomer van 1996 werden als proef tien buizerden aldus gemerkt. Inmiddels zijn twee vogels aan de hand van rui-pennen teruggemeld. Veren (of foto's daarvan) kunnen worden gezonden aan **Ton Eggenhuizen, Harpstraat 71, 1212 KH Almere**. Bij inzending wordt verzocht zoveel mogelijk informatie te geven: datum, lokatie, aanwezigheid van broedpaar, zo mogelijk het geslacht, al dan niet gevonden bij nest en (in geval van ringer) de ringnummers van de nestjongen. Iedere melder krijgt bericht over waar en wanneer de vogel is geringd.

TON EGGENHUIZEN

Al jaren hopen we collectief dat ooit het korhoen, het symbool van onze vogelwerkgroep, terug zal keren naar de Gooise heidevelden. Het zit er absoluut niet in, maar soms gebeuren er toch dingen die je als vogelaar aan het denken zetten.

Anco Driessen

De mysterieuze vondst van een korhoen bij de Tafelbergheide

Bij mijn werkzaamheden bij de politie Gooi en Vechtstreek maak ik nogal eens wat mee, dat je als vogelaar bezighoudt. Op maandag 3 februari 1997 meldde iemand uit Huizen, dat hij thuis een gewonde vogel had die hij graag kwijt wilde. Deze vogel had hij tijdens het uitlaten van zijn hond gevonden in een bosperceel grenzend aan de Tafelbergheide in Huizen. Wanneer een collega even later met de gewonde vogel het politiebureau komt binnenlopen kan ik, nieuwsgierig als ik ben wanneer het om vogels gaat, het niet nalaten even in de doos te kijken. In de doos zit een hoenderachtige vogel, ongeveer ter grootte van een fazante(n)hen. Het diertje was nogal verzwakt en had volgens de vinder vastgevroren gezeten aan een hoeveelheid bladeren. Het was mij direct duidelijk dat het geen fazant was, omdat hij donkerder was en meer gestreept op de borst. Na een vogelgids te hebben geraadpleegd kwam ik tot de conclusie dat het een korhoenhen (vrouwje dus) moest zijn. Nadat ik de vogel aan Dick Jonkers had laten zien, bleek mijn conclusie juist. Ik heb het korhoen voor revalidatie overgebracht naar het vogelasiel te Naarden. Misschien is er iemand binnen onze vogelwerkgroep die de aanwezigheid van dit exemplaar

Korhaan Tekening: Ronald Sinoo

in Huizen, ver van de bekende leefgebieden, kan verklaren. Verder viel mij op dat de vogelgids van Peterson (1955) de vogel de Latijnse naam *Lyrurus Tetrix* meegaf, terwijl de modernere gidsen zoals de Lars Jonsen de naam *Tetrao Tetrix* vermelden. Wat is hiervan de reden? Reacties graag in de Korhaan.

Bij het sluiten van deze Korhaan verbleef het korhoen nog altijd in het vogelasiel. Haar gezondheid is inmiddels goed, maar het dier heeft een wond aan een poot die dermate ernstig is, dat opnieuw vrijlaten in de natuur er waarschijnlijk niet in zit. Waar de vogel vandaan kwam blijft nog een mysterie. Ontsnapt uit een voliëre? Ligt niet voor de hand. Het houden van deze vogels is verboden. Afkomstig van één van de laatste broedkolonies, bijvoorbeeld bij Nijverdal? Zou kunnen, maar het dier was ongeringd, dus ook dat valt niet met zeker-

heid vast te stellen. Beheerder Frank van de Woord van het vogelasiel liet de vogel zien in een televisieprogramma van SBS-6. Direct daarna kreeg hij vele reacties. In de volgende Korhaan zal hij ons melden hoe het onze beroemde korhoen ver- gaan is.

Redactie

Vogelcursus begint weer

Nu ik dit schrijf is het volop winter en toch denken we vooruit aan de voorjaarscursus 1997. We beginnen op dinsdagavond 4 maart. Vijf dinsdagavonden achter elkaar en de laatste avond is op maandag 7 april. Zes cursusavonden, beginnend om 20.00 uur tot ca. 22.15 uur. In de vier tussenliggende weekeinden een excursie van ca. 3 - 5 uur, twee keer op een zaterdagochtend en twee keer op een zondagochtend. Dan moeten we vroeg uit de veren om het vogelgezang goed te kunnen beluisteren. De excursies worden in onze eigen omgeving gehouden. Tot ziens op 4 maart om 20.00 uur in de Zuiderkerk te Bussum. Kosten: f. 25,- voor leden van de VWG, f. 35,- voor niet-leden. Opgeven bij: A.C.L. van Klaveren-van Oord Berkenhof 3 1241 VP Kortenhoeve Tel.: 035-6561426

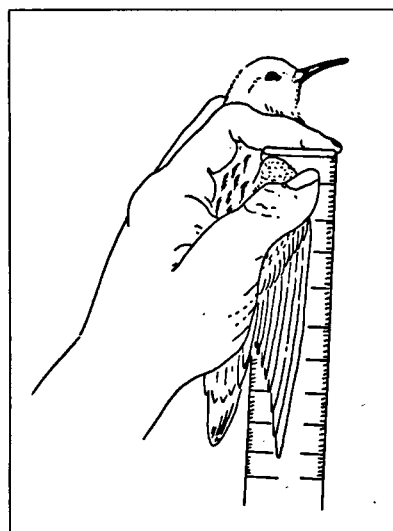

Sinds 1 januari van dit jaar heeft het Gooi een eigen vogelringstation. Leden van onze vogelwerkgroep richtten het Vogelringstation Het Gooi op. Via de Korhaan zullen ze iedereen op de hoogte houden van de activiteiten.

Dick A. Jonkers

Vogelringstation Het Gooi opgericht

In 1899 introduceerde de Deense onderwijzer Mortensen het ringen van vogels in Europa. Nederland volgde spoedig, geïnspireerd door prof.dr. E.D. van Oord van het Museum voor Natuurlijke Historie in Leiden. Tegenwoordig ligt de leiding bij het Vogeltrekstation in Heteren. Het Gooi, altijd al een "broedplaats" van ornithologen, heeft zich bij het ringonderzoek niet onbetuigd gelaten. De richting naar gespecialiseerd ringonderzoek die in ons land is ingeslagen om vragen over voor- en achteruitgang van vogelsoorten te kunnen beantwoorden vraagt om een grote inzet van de ringers. Om hieraan het hoofd te kunnen bieden is tot samenwerking besloten en dit

Het logo van het Vogelringstation

leidde tot de oprichting van een ringstation.

Vele tientallen jaren geleden waren ringers al in het Gooi actief. Een ringgroep bestaande uit Henk Lichtenbelt, Niek Marra en Jaap Taapken opereerde vroeger in het Laarder Wasmeer. Jaap Taapken en Koen Smits hadden bovendien een vaste ringplaats aan het toenmalige IJsselmeer bij het Raboes, in de omgeving van de monding van de Eem. Smits ving zelfs barmsijzen bij zijn huis in het hart van Hilversum! Latere ringers (Barend van Ingen en Klaas Visser) ringden onder andere grote aantallen vogels langs het Gooimeer. Klaas Visser legde in zijn ringerstijd minstens 120.000 vogels een ring om. Mevrouw C.M. Liebregts-Haaker zette diens ringwerk voort.

Vanaf de jaren zestig werden ook Jan van der Geld, Dick Jonkers en Eduard Osieck actief. Later kwamen daar Daan Buienhuis en Wim Fokker bij.

Om vogels te mogen ringen is een ontheffing van de Vogelwet 1936 en een ringvergunning noodzakelijk, die door het Vogeltrekstation wordt verstrekt. De ringen en voor het vangen van vogels noodzakelijke materialen moeten door de ringers zelf worden betaald. Met ingang van 1

januari 1996 moet zelfs voor de vergunning worden betaald en werden de prijzen van de ringen aanzienlijk verhoogd. Het ringen van vogels wordt hierdoor voor particulieren een kostbare aangelegenheid. Dit feit en het toenemende aantal gespecialiseerde tijdrovende projecten deed de gedachte ontstaan om een vogelringstation op te richten. Deze samenwerkingsvorm werkt tijd- en kostenbesparend en biedt de mogelijkheid om subsidies aan te vragen.

Op 1 januari 1997 ging het Vogelringstation Het Gooi van start. De vogelwerkgroep is de eerste subsidiegever. Naar sponsors wordt nog gezocht; vrijwillige giften worden in dank aanvaard. Het ringstation valt onder de subgroep Avifauna en alle medewerkers zijn lid van de vogelwerkgroep. De ringers zijn Daan Buienhuis, Dick Jonkers, Gerard Mijnhout en Bob van Poelgeest. Vaste medewerkers: Anco Driessen, Frans Leurs, Rob Leurs, Harry de Rooy en Frank van de Weijer.

Het belangrijkste en meest tijdrovende onderzoek is het Constant Effort Site (CES)-project. Dit is een ringprogramma, waarbij op een vaste vangplaats met netten van half mei tot half augustus vogels worden geringd. Het is landelijk opgezet om gegevens

te verzamelen over dichtheid en broedsucces van vogels. Rondvliegende broedvogels en later hun jongen kunnen onder andere een redelijk beeld geven van de dichtheid en het broedsucces.

De vangplaats ligt aan het Gooimeer bij Oud-Naarden. 's Winters worden winteravondcontroles van nestkasten gehouden en de in de kasten slapende hollenbroeders geringd. In het broedseizoen worden systematisch bos- en indien aanwezig kerkuilen en roofvogels geringd. Wanneer dit door de nestkastcontroleurs wordt doorgegeven krijgen ook nestjongen van hollenbroeders een ring. Verder is er ook aandacht voor jonge weidevogels en dit geldt ook voor oeverzwaluwkolonies. De nieuwste activiteit is het ganzenonderzoek, dat deze winter van start is gegaan. In samenwerking met ganzenvangers zijn inmiddels ruim 200 kolganzen en 13 rietganzen geringd. Als nieuwe activiteit is, in het kader van een landelijk onderzoek, voor dit jaar het op grote schaal ringen van boerenzwaluwen gepland.

Voor leden van de vogelwerkgroep is het mogelijk om in beperkte mate te komen kijken hoe het CES-onderzoek in zijn werk gaat. Gevangen vogels zijn daar te bekijken. Belangstellenden dienen zich van tevoren te melden bij Bob van Poelgeest (035-6940996). Ook zal er in samenwerking met de excursiecommissie geprobeerd worden als onderdeel van een excursie eenmaal per jaar een bezoek aan deze vaste vangplaats te brengen. De leden zullen door mededelingen in de Korhaan op de hoogte worden gehouden van het reilen en zeilen van het ringstation en resultaten die zijn geboekt.

Gooise nestkastgegevens van 70 jaar oud gevonden

Onlangs kreeg ik van iemand een serie ingebonden jaarverslagen van de Plantenziektkundige Dienst in Wageningen. Tot mijn grote verrassing stonden daar gegevens in over nestkastcontroles in het Gooi. De oudste daarvan zijn bijna zeventig jaar oud.

Een van de toen gecontroleerde terreinen is het Crailosche Bos, waar door de vogelwerkgroep nu ook al weer ruim 25 jaar nestkastcontroles worden uitgevoerd. Uit de verzamelde gegevens valt op te maken dat net als tegenwoordig de verhouding Koolmees : Pimpelmees ongeveer hetzelfde is, namelijk ruim 2 : 1.

De variatie aan soorten in de nestkasten in die tijd was wel wat groter dan nu. Om de gegevens

niet aan de vergetelheid prijs te geven, staan zij hieronder vermeld.

Het is niet bekend waar de nestkasten hingen die onder Bussum en Naarden worden vermeld.

DICK A. JONKERS

Grauwe vliegenvanger

Overzicht van nestkastcontroles in het Gooi van 1928-1939.

Gebied	Soorten					
	Zwarte Koolmees	Pimpelmees	Gekraagde Roodstaart	Spreeuw	Grauwe Vliegenvanger	Anders
Crailosche Bos						
-	12	3	1	-	-	-
Jaar: 1934						
Controleur: J.J. de Wilde						
Bantam, Bussum						
2	12	6	2	2	-	-
Jaar: 1928						
Controleur: R.W. de Groot						
Bantam, Bussum						
3	15	6	3	1	1	2
Jaar: 1939						
Controleur: R.W. de Groot						
Bussum						
-	96	46	3	4	-	9
Jaar: 1928						
Controleur: P.J. Schal						
Naarden						
-	37	29	-	-	-	16
Jaar: 1928						
Controleur: P.J. Schal						

Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1996

a) Secretaris

Er is in 1996 opnieuw veel gebeurd. Te denken valt onder meer aan de voorbereidingen voor de lustrumviering, welke met hart en ziel gedragen wordt door Simon Visser. Voor deze viering ligt het spoorboekje reeds grotendeels klaar.

Een prestatie van formaat is eveneens geleverd door alle medewerkers aan de uitgave van het boekje *Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek*, waarvan het eerste exemplaar is aangeboden aan de burgemeester van Hilversum.

De ontwikkeling met betrekking tot een eigen clubgebouw is zeker ook positief te noemen. De plannen nemen steeds concretere vormen aan. Enkele van onze bestuursleden hebben in het afgelopen jaar veel tijd besteed aan het overleg met het Gooisch Natuurreservaat en enkele andere "groene" groepen, om te proberen het voormalige pompstation bij de watertoren in Bussum uiteindelijk om te bouwen tot een volwaardig clubhuis. Hier kunnen dan alle activiteiten van onze club, die nu nog noodgedwongen op vele verschillende lokaties moeten plaatsvinden, geconcentreerd worden. Als dit inderdaad gerealiseerd wordt dan gaat een jarenoude wens eindelijk in vervulling.

Helaas heeft het Vogelasiel Het Gooi in Naarden in het afgelopen jaar afscheid moeten nemen van een van de mede-oprichters, mevrouw Wil van Ingen, die op 25 oktober 1996 is overleden. In haar verliest het vogelasiel een bevlogen persoonlijkheid, wier inzet voor het asiel node gemist zal worden. Wij wensen haar opvolger, die zich elders in deze

Korhaan aan ons voorstelt, veel sterkte toe in de soms zware taak om het vogelleed te verzachten. Een ander medelid dat ons in 1996 ontviel was Corrie van der Baan, die jarenlang zorgde voor vele illustraties in de Korhaan.

b) Subgroep Avifauna

In het afgelopen jaar waren er weer de gebruikelijke voor- en najaarsvergaderingen. Beide bijeenkomsten werden redelijk bezocht. Spijtig was dat er in dat jaar geen 'grote inventarisatie' binnen ons werkgebied georganiseerd werd. Het bleek niet mogelijk een coördinator voor een inventarisatie te vinden. Verder bleken er te weinig inventaristoren beschikbaar te zijn.

Om iets te doen aan het probleem van het tekort aan inventaristoren is gestart met de basiscursus inventariseren. Deze was bedoeld voor leden die zich (nog) niet kundig genoeg vonden om dit werk te doen. De aanmelding overtrof onze stoutste verwachtingen, namelijk 30 deelnemers. Uit deze groep is een enthousiaste kern ontstaan van 14 mensen die het geleerde graag in de praktijk willen toepassen. Zij willen hun steentje bijdragen aan de inventarisatie die voor 1997 op het programma staat, te weten de inventarisatie van de Gooimeerkust tussen de A-I en de Pier van Huizen.

Weidevogelbescherming, coördinatoren Guus v.d. Poel en Marc van Houten.

Dit jaar is het lustrumverslag van de Westelijke Eemgebiedsgroep verschenen. Ook het werk in het Vechtplassengebied werd met

veel enthousiasme voortgezet. Verslagen van beide groepen zijn elders in deze Korhaan te lezen.

Eempoldertelling, coördinatoren Nico Klippel en Rob van Veen.

Ook in 1996 zijn twee keer per maand de Eempolders geteld. De telresultaten van het natuurreservaat in de Noordpolder te Veld worden nu apart gerapporteerd. Binnenkort zal in de Korhaan een overzicht van de resultaten worden gegeven.

Trektelling in het Corversbos, coördinator Fred van Klaveren. Vorig jaar is het tienjarig bestaan van deze tellingen gevierd. In

Ledengroei zet door

In 1996 is het aantal leden van de vogelwerkgroep fors gestegen. We begonnen het jaar met 551 leden, we eindigden met 615 leden, een groei van bijna twaalf procent.

Er waren 519 gewone leden, 90 huisgenootleden en 6 erelieden. De meest waarschijnlijk verklaring voor de forse groei is de actieve opstelling van de vogelwerkgroep op verschillende gebieden. Daarnaast zijn er enkele leden zeer actief geweest in het werven van nieuwe leden, waarvoor dank.

In 1997 vragen we iedereen om ons te helpen nog verder te groeien. De ledenwerfactie is onderdeel van de vele jubileumactiviteiten in dit jaar.

deze tien jaar zijn in totaal 171 soorten en 671.000 individuen waargenomen. De resultaten van het afgelopen jaar zijn: ca. 80.000 vogels geteld, verdeeld over 138 soorten.

Leuke waarnemingen waren onder andere kleine jager, Jan van Gent en eidereend.

De telgroep bezint zich over de toekomst. Over de route over het Corversbos lijkt nu wel alles bekend. Jaar na jaar worden ongeveer dezelfde resultaten behaald. Men overweegt om op een andere lokatie, bij voorbeeld de Gooimeerkust, een nieuwe trekpost in te richten.

Vogel van het jaar, de koekeek, coördinator Mia Kraal.

Een bericht in de lokale bladen heeft veel respons opgeleverd. Het verslag over 1996 was te lezen in de Korhaan 30 (5).

Kerkuilenproject, coördinator Gerard Mijnhout.

Er zijn vijf succesvolle broedsels waargenomen, waarvan vier in nestkasten en één buiten een nestkast. Van de meer dan 50 kasten zijn er negen waar wel eens kerkuilen komen. Er zijn verschillende dode kerkuilen gerapporteerd in ons gebied, één is er tegen een trein gevlogen, één door een havik opgegeten en er was één verkeersslachtoffer. De aanwas lijkt niet groter dan de sterfte, waardoor de kerkuil een marginale vogel in ons gebied zal blijven.

Ganzentellingen, coördinator Hans Gouw.

Opgemerkt werd dat de gegevens van de ganzentellingen in de huidige situatie niet voor de vogelwerkgroep beschikbaar zijn, omdat de telgegevens direct

van de tellers naar SOVON gaan. Dit is geen bevredigende situatie. Voorgesteld wordt om de gegevens via de coördinator naar SOVON te sturen, zodat die een overzicht van de gegevens kan maken en inzicht heeft in de compleetheid van de gegevens.

Constant effort site, coördinatoren Bob van Poelgeest en Dick Jonkers.

Vanaf 21 april 1996 wordt elke zaterdag geringd aan het Gooimeer. Tot nu toe zijn ongeveer 1000 vogels gevangen en geringd, voornamelijk kleine karekieten. Opvallend is dat dit jaar geen jongen kleine karekieten en koekoeken zijn gevangen, waarschijnlijk vanwege het lage aantal muggen aan het Gooimeer. Er werden veel zwerfvogels

aangetroffen. (Meer over vogelringstation Het Gooi elders in dit blad).

Steltloperstelling

Er is in 1996 geen gecoördineerde steltloperstelling uitgevoerd.

Roofvogelstudiegroep, coördinator Chris Sjobbema.

De dekking van de roofvogelinventarisatie in ons gebied is verbeterd. In totaal zijn ongeveer 30 nesten van buizerd en havik bekend en van 14 nesten zijn dit jaar de jongen geringd. Over boomvalk en wespandief is weinig bekend. Ook over deze groep meer in een ander artikel in deze Korhaan.

Knobbelzwanenproject, coördinator Frank van de Weijer.

Voor de knobbelzwanentellers was 1996 een bijzonder jaar. Naast de gebruikelijke inventarisatie van knobbelzwanen in ons werkgebied was er dit jaar een nationale telling van knobbel-

zwanen op tweede Pinksterdag, 27 mei. Deze nationale telling werd georganiseerd door de Stichting Knobbelzwanen Platform. Helaas bleken slechts vijf mensen bereid om mee te werken.

Voor de jaarlijkse telling van knobbelzwanen in ons werkgebied bleken de gegevens van de eigen bijdrage aan de landelijke telling zeer bruikbaar. Helaas konden niet alle gebieden worden bemand en haakten een paar tellers af. Desondanks is het gelukt om het volgende voorlopige beeld van deze telling te geven.

- Totaal aantal knobbelzwanen: 543 (Inclusief het hoogste geconstateerde aantal pleisterende zwanen op één datum op de randmeren op 25 mei 1996: 21 ex.)
- Aantal paren: 78
- Aantal zekere broedparen: 38
- Aantal succesvolle paren: 19 (broedparen met 1 jong of meer)
- Aantal donsjongen: 90.

Dit jaar zijn opvallend weinig paren met jongen gezien. Het aantal succesvolle paren bedroeg slechts 24% van het totaal aantal paren en het gemiddeld aantal jongen per broedsel slechts 4,7. Er is hier dus duidelijk iets aan de hand. Een afnemende kwaliteit van de telling is geen afdoende verklaring voor de slechte reproductie.

Uit de Eempolders werden slechts drie jongen gemeld. Het is nu wel duidelijk dat op grote schaal met nesten en eieren wordt geknoeid.

Steenuilproject, coördinator Frank van de Weijer.

In het voorjaar van 1996 heeft geen inventarisatie van steenuilen plaats gevonden. In de toekomst kan een gehele of gedeeltelijke inventarisatie wel wor-

Steenuil

den herhaald om de situatie in de peiling te houden.

Op 10 februari zijn twaalf nestkasten voor steenuilen geplaatst. In Eemnes zijn vijf nestkasten opgehangen en in de omgeving van Vreeland zes. Op dit mo-

ment moet nog voor drie kasten een plek gevonden worden. Door de late plaatsing is de kans klein dat dit jaar in de kasten is gebroed.

Op 27 juni zijn naast een aantal kerkuilenkasten ook de zes steenuilenkasten in de omgeving van Vreeland gecontroleerd. In geen van de kasten zijn tekenen van de aanwezigheid van steenuilen geconstateerd.

Midwintervogeltelling, coördinator Pieter Schut.

Voor de dertigste keer leverden onze tellers in Gooi, Vechtstreek de randmeren en de Eempolders een solide bijdrage aan deze internationale telling, die altijd medio januari gehouden wordt. Alle 73 telgebieden in onze regio werden bezocht in het voorkeursweekeinde en iedereen stuurde de formulieren terug, zelfs als er geen enkele vogel te zien was geweest, wat helaas dit jaar veel voorkwam.

Een verslag van de telling van 1996 was te lezen in De Korhaan 30 (4). Hieruit bleek dat vanwege de vorst veel vogels die traditioneel de winter doorbrengen in ons werkgebied, er nu niet waren. Daardoor was voor het eerst niet de smient, maar de kolgans de meest geziene wintergast tijdens deze telling. Het aantal getelde vogels was met 47.617 exemplaren

bijna veertig procent minder dan in het jaar daarvoor.

Tuinvogelonderzoek, coördinator Dick Jonkers.

Het tuinvogelonderzoek is het vijfde jaar in gegaan. Binnenkort zal het volgende jaaroverzicht van dit succesvolle onderzoek verschijnen.

c) Subgroep Nestkasten

Het jaar van de subgroep begon met een timmerdag die op 27 januari gehouden werd. Enkele tientallen nestkasten in diverse modellen werden ter vervanging van verdwenen of kapotte kasten gefabriceerd. Helaas konden er door tijdgebrek geen winteravondcontroles van in kasten slapende hollenbroeders worden uitgevoerd. Eind december waren pas van 24 terreinen, met daarin 731 gecontroleerde kasten, de gegevens ingezonden. Het is elk jaar weer een hele toer om de gegevens van de bijna dertig terreinen binnen te krijgen. Sommige daarvan komen, ondanks herhaalde opvraag, bijna ieder jaar pas in de loop van het volgende seizoen binnen en dan zijn de nieuwe controles al weer begonnen. Het gevolg is dat de verslaglegging daardoor vrijwel iedere keer een jaar opschuift. Het is ondoenlijk in een broedseizoen wanneer inventarisaties en andere tellingen de volle aandacht opeisen, een verslag te produceren.

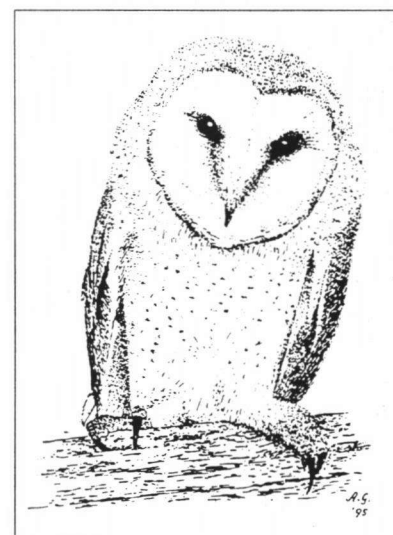
Uit de tot nu toe binnengekomen gegevens blijkt dat het nog steeds niet goed gaat met de bonte vliegenvanger. Dit in tegenstelling tot de Veluwe en Drenthe, waar zij volop in de nestkasten broeden. Ook de spreeuw, ringmus en gekraagde roodstaart kwamen weer in gering aantal in de nestkasten voor. Speciale modellen bieden in het Gooi geen soelaas.

Het ringen van de jongen stond dit jaar op een nog lager pitje dan in andere jaren. Slechts twee controleurs gaven door dat er ringbare jongen waren. Jammer dat deze kans om een verdieping aan het onderzoek te geven achterwege wordt gelaten.

Van de tientallen bosuilenkasten die vroeg in het voorjaar zijn gecontroleerd zijn wel alle jongen geringd. Dit was ook het geval met de jongen in de torenvalkenkasten die bij de ringgroep bekend zijn. Waarschijnlijk hangen er buiten de onderzoeksterreinen nog kasten die onbekend zijn. Wellicht komen die plaatsen boven water nu de torenvalk in 1997 vogel van het jaar is. Hierbij in ieder geval een oproep om kasten die men weet te hangen door te geven aan de coördinator.

In de opgehangen steenuil kasten kwamen geen broedgevallen voor.

De werkzaamheden van de projectgroep Gierzwaluwen, een onderdeel van de Subgroep Nestkasten, beperkten zich tot het volgen van de ontwikkelingen en het geven van adviezen. Het uitvoeren van onderzoek zit er door gebrek aan medewerking van de leden nog steeds niet in.

Kerkuil

Tekening: Arnold Gronert

De coördinatoren van de gemeenten binnen het onderzoekgebied van de vogelwerkgroep kwamen zoals gebruikelijk twee keer bijeen om elkaar op de hoogte te houden en plannen te maken. Voor Laren wordt nog een coördinator gezocht.

d) Subgroep Communicatie

Met dezelfde enthousiaste groep als in het voorgaande jaar, was de Subgroep Communicatie verantwoordelijk voor de interne- en externe contacten van onze vogelwerkgroep. Interne contacten verlopen via De Korhaan, de externe via pers-, publiciteits- en pr-contacten en door presentaties op markten, braderieën, open dagen en andere bijeenkomsten van organisaties waarmee de vogelwerkgroep zich verwant voelt.

1) De Korhaan

In 1996 werden opnieuw vijf nummers van De Korhaan geproduceerd, tezamen bestaande uit 152 pagina's, iets meer dan in 1995. Evenals in voorgaande jaren was er een kleine groep vaste auteurs, die zorgde voor vele leeswaardige artikelen over ontwikkelingen in ons werkgebied. Daarnaast was er natuurlijk volop ruimte voor het verenigingsnieuws.

Nieuw dit jaar was de introductie van een vast eigen stripverhaal. Ronald Sinoo bedenkt en tekent de komische belevenissen van Kor Haan, het portret van een vogelaar. We zijn Ronald ook dank verschuldigd voor de vele andere professionele tekeningen, die hij in het afgelopen jaar veelvuldig op speciaal verzoek voor De Korhaan maakte.

De redactie bestond in 1996 uit Wim Duurland, Willem-Jan Hoeffnagel, Pieter Schut en Ruud Willemstein. Laura Mudde verzorgde de rubriek waarnemingen, Linda Willemstein de rubriek ontvangen literatuur,

Tekenaar Ronald Sinoo aan het werk bij de kraam van de vogelwerkgroep tijdens de open dagen van Natuurmonumenten. Foto: Pieter Schut

Joke van Velsen stelde het programma samen en Bep Dwars verzorgde weer de verzending van De Korhaan.

Eind van het jaar werd nog de nodige energie gestoken in de vernieuwing van de omslag van ons blad. Het resultaat van dat werk, inclusief een full-color-voorplaat, houdt u momenteel in handen.

2) Pers, Publiciteit en PR

Meer dan ooit kregen onze activiteiten het afgelopen jaar de aandacht van de regionale media. Met name De Gooi en Eemlander is altijd alert om door mid-

del van nieuwsberichten of achtergrondverhalen de werkzaamheden van de VWG te belichten. De Gooi en Eembode en het Goois Weekblad nemen onze persberichten regelmatig over.

Het afgelopen jaar stonden we onder meer in het nieuws met de koekoek, onze vogel-van-het-jaar, met onze actie voor een vrieskist voor het Vogelasiel Het Gooi, met de verschijning van het boek Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek en met weidevogelbescherming in de Vechtstreek. Daarnaast trokken we nog aandacht met waarschuwin-

gen tegen stropers van roofvogels, met onze visie op de nieuwe flora- en faunawet en over de problemen voor de Gooise vogels in de strenge winter van begin 1996.

Op het gebied van de pr zijn de contacten met Natuurmonumenten verstevigd. Voor het Vogelasiel Het Gooi in Naarden hielden we onder onze leden een succesvolle actie. Via een korte inzamelingsactie brachten we voldoende geld bijeen om het vogelasiel ter gelegenheid van het betrekken van de nieuwbouw een vrieskist aan te bieden, voor de opslag van voedsel voor de "patiënten".

Daarnaast is er regelmatig contact met het Goois Natuurreservaat en met de Stichting Wintervoeding Gooi en Vechtland.

3) Presentatie

De boekentafel is een vertrouwd beeld geworden op de lezingen-avonden. De keuze is langzamerhand uitgebreid, we zijn gegroeid van brochures en wat gidsjes naar een behoorlijk assortiment boeken. Steeds blijven de eigen uitgaven, de waarnemingskaartjes en de logboekjes een belangrijke plaats innemen tussen de vogelhuisjes, kalenders en overige publicaties. De presentatiewand is bij de meeste leden wel bekend. De informatie over bijvoorbeeld de vogel-van-het-jaar en het bord met krantenknipsels houden Bertus van den Brink en Paul Keuning actueel. We tonen de wand meer en meer op manifestaties en markten en niet alleen meer bij lezingen.

Buiten de cursus vogelherkenning, waar we aanwezig waren, zijn we in 1996 met de complete stand nog zeven maal naar buiten getreden. Daarbij vielen 8 september, de open dag van Natuurmonumenten, en 21 september, de open dag van het

Goois Natuurreservaat, op door grote belangstelling, mooi weer en veel omzet.

Een nieuw initiatief was het afgelopen jaar de verkoop van pakketten vogelzaad voor het bijvoeren van vogels in de eigen tuin. De 25 pakketten waren snel verkocht, daar gaan we dit jaar mee door.

Weet iemand nog een houthakkersfeest, een milieudag in de regio of een manifestatie waar we zeker bij moeten zijn? Bel dan Paul Keuning, 035-5268281.

e) Subgroep Vogelcursus

Van uit de verre omtrek en van dichtbij zijn ze weer gekomen, de vogelliefhebbers die (nog) meer willen weten. In totaal hebben 96 personen aan de voorjaars- en/of de najaarscursus Vogelherkenning deelgenomen. Hiervan hebben 23 cursisten zich opgegeven als lid van de VWG.

Het enthousiasme kwam van beide kanten, zodat de cursus om was voor we het beseften. Aan de excursies is, hoewel het weer in het najaar vaak slecht te noemen was, door een groot aantal cursisten meegedaan.

f) Subgroep Excursies

Het afgelopen jaar hebben er 23 excursies plaatsgevonden, zowel binnen als buiten ons werkgebied. Er waren vier dagexcursies en twaalf ochtendwandelexcursies. Daarnaast werden vier avondwandelingen georganiseerd en hebben we weer meegewerkt aan de nog altijd populaire wandeling met de boswachter rondom kasteel Groeneveld in Baarn. In de avonduren was er ook nog een vaarexcursie en een uilenexcursie. De belangstelling voor de excursies is in het algemeen nog altijd behoorlijk groot.

In het voor- en najaar werd natuurlijk ook weer een weekend

georganiseerd. In 1996 was het reisdoel het eiland Vlieland. Tenslotte werd er dit jaar ook meegewerkt aan een actie voor het knotten van wilgen ten behoeve van onder meer de steenuil.

Alle excursieleiders worden bedankt voor hun geduld en enthousiasme. Tevens dank aan Izaak Hilhorst, die dit jaar heeft meegewerkt aan de organisatie van de activiteiten.

g) Subgroep Natuurbescherming

Na het vertrek van Rob Kloosterman diende zich niet direct een opvolger aan, zodat de activiteiten van deze subgroep op een laag pitje kwamen te staan. Eind 1996 heeft Dick Jonkers aangeboden deze taak op zich te nemen.

Ondanks het ontbreken van een subgroepcoördinator, is er toch wel veel gebeurd op het terrein van natuurbescherming. Vanaf het begin was de vogelwerkgroep direct betrokken bij de bedreigingen in het IJmeer, aan de rand van ons werkgebied, waar woningbouw dit natuurgebied bedreigt. Een officieel bezwaarschrift werd ingediend.

Ook de nieuwe flora- en faunawet van minister Van Aartsen werd actief gevolgd. Alle specialisten in de Tweede Kamer kregen een artikel van onze voorzitter toegestuurd, waarin kanttekeningen bij het wetsontwerp werden toegelicht.

h) Subgroep Algemene Zaken

Verheugd zijn we dat wij in het afgelopen jaar veel meer welkomstmappen hebben mogen uitreiken aan nieuwe leden, dan dat we vertrekkende leden moesten uitschrijven. Dit danken we aan de inzet van velen, maar vooral van de communicatie- en vogelcursussubgroep.

Maar u weet het: we kunnen nooit teveel (actieve) leden hebben. Nu De Korhaan in 1997 een nog mooier visitekaartje wordt, zou ik zeggen: vraag gerust eens een proefexemplaar aan bij mij, Bep Dwars (tel. 035-6850627).

De werkzaamheden aan ons archief in Groeneveld in Baarn gaan niet zo gemakkelijk, door de moeilijke bereikbaarheid. Vandaar dat mensen die bereid zijn te komen helpen, haast niet benaderd zijn. Maar daar komt in 1997 verandering in, want we nieuwe huisvesting kunnen betrekken en dan doen we beslist een beroep op u. Een woord van dank tenslotte aan al diegenen die hielpen op de werkcontactavonden.

Financiële zaken

Het jaar 1996 heeft een positief saldo van f. 622,65 opgeleverd. Het boekje Vogels kijken in het Gooi, dat in het najaar is uitgekomen heeft voor dit jaar al een winst opgebracht dankzij de subsidie van f. 8.000,00 die wij hiervoor reeds hadden ontvangen. De gezonde financiële situatie maakte het mogelijk om voor ons nieuwe clubhuis in 1996 al f. 3.000,00 te reserveren. Het jaar 1997 is ons jubileumjaar en we hopen de extra kosten hiervoor met giften te kunnen dekken.

Balans per 31 december 1996

DEBET		CREDIT	
Inventaris	6.399,61	Afschr. Inventaris	4.104,85
Kas	93,65	Vooruitontv. Contr.97	2.718,20
Giro 2529179	6.671,07	Vooruitontv. Exc.97	465,00
Giro 2529179/plus	6.714,72	Nog te betalen	3.279,77
Nog te ontvangen	2.988,00	Reservering Clubhuis	3.000,00
Vooruit betaald	20,00	Eigen vermogen	9.319,23
	22.887,05		22.887,05

Verlies- en winstrekening per 31 december 1996

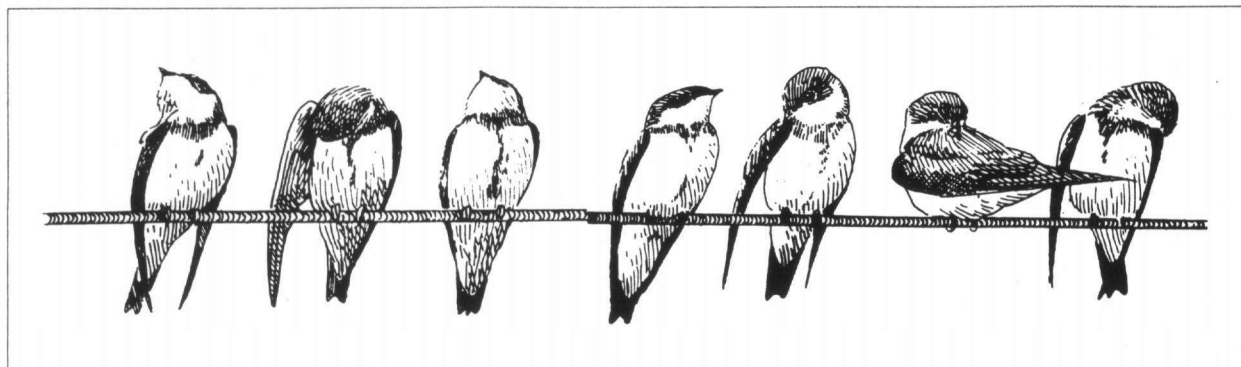
SG Avifauna	659,50	Contributie	13.527,25
SG Excursies	133,45	Bijdragen	1.000,00
SG Communicatie	67,50	Boekje "Vogels kijken"	2.494,25
SG Nestkasten	168,70		
SG Natuurbescherming	64,00		
Ledenadm/Natuurmon.	834,47		
Ledenavond/Lezingen	1.780,85		
Lidmaatschappen	566,00		
Bibliotheek	27,00		
Kosten Bestuur	541,27		
Ver.Blad De Korhaan	7.733,05		
Jubileum 1997	154,15		
Afschr. Inventaris	1.280,00		
Diversen/Intrest	2.388,91		
Saldo Winst	622,65		
	17.021,50		17.021,50

Begroting 1997

Contributie	13.000
Bijdragen	1.000
Diversen, w.o. rente	500
Verkoop	
Boekje "Vogels kijken"	2.000

Subgroepen

Avifauna	750
Nestkasten, incl. huiszwaluwen	200
Communicatie	200
Natuurbescherming	150
Ledenadministratie	800
Ledenavonden/Lezingen	1.800
Lidmaatschappen	700
Ver.blad de Korhaan	8.500
Kosten Bestuur	300
Kosten secretariaat	100
Kosten Jubileum 1997	3.000
	16.500
	16.500

Boerenzwaluwen

Op 10 oktober 1995 werd de Roofvogelstudiegroep opgericht, als onderdeel van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Een verslag van de eerste activiteiten.

Lex van Raab van Canstein en Chris Sjobbema

Roofvogelstudiegroep gaat enthousiast aan de slag

Op de oprichtingsbijeenkomst in oktober waren zo'n veertig personen aanwezig. Voorwaar een grote opkomst. Daarbij waren ook vertegenwoordigers van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Uiteindelijk zijn ongeveer vijftien enthousiasten begonnen met het werkelijk inventariseren.

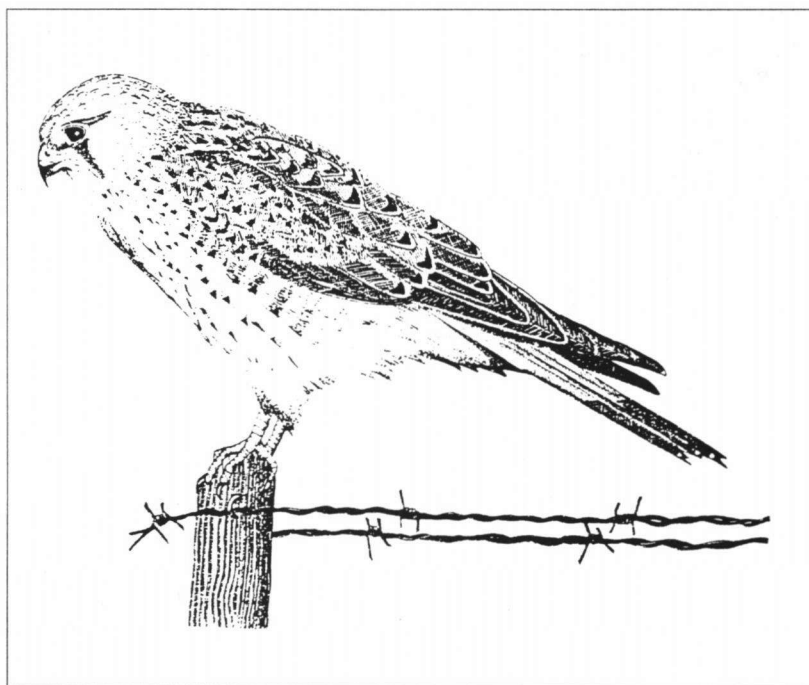
Daartoe werden gebieden aangewezen, waarbij soms overlappingen plaatsvonden. Op zichzelf niet ernstig - hoewel dat in het nieuwe seizoen zal worden vermeden - aangezien van meet af aan het recreatieve element voorop stond bij de inventarisaties. De resultaten zijn inmiddels verwerkt door Bob van Poelgeest, op zodanige wijze dat de Werkgroep Roofvogels Nederland (WRN) in Appelscha ze kan gebruiken in de eigen overzichten. Het Gooi en Omstreken inclusief Baarn zullen, naar wij hopen, dus van nu af aan onderdeel uitmaken van de totale WRN verslaggeving. Mede dankzij het werk van de Roofvogelstudiegroep Gooi en Omstreken.

Het zou te ver voeren hier de resultaten van de inspanningen te memoreren. Maar in het algemeen kan worden gesteld dat het goed gaat met de roofvogel-populatie. Dat er weinig sprake is van vervolging. Hier en daar

zijn nestverstoringen geconstateerd. Bepaalde gebieden dienen wellicht extra aandacht te krijgen, zoals de Noord- en Zuidpolder te Veer en het gebied tussen Gooiersgracht en de A27. Er zijn nieuwe waarnemingen van wespddieven gemeld. Over de relatie sperwer/havik wordt genuanceerd gedacht, hetgeen wel of niet door waarnemingen wordt bevestigd: waar haviken zijn, vinden we weinig sperwers. Er zijn vogels geringd en een aanzienlijk aantal juvenielen is uitgevlogen. Prooien zijn geana-

lyseerd. Foto's gemaakt. Kortom, er is met plezier geinventariseerd.

Voor het nieuwe seizoen hebben zich enkele nieuwe geïnteresseerden gemeld, die inmiddels bepaalde gebieden hebben toegewezen gekregen. Met enige afvallers is het groepje nog steeds zo'n vijftien man/vrouw groot. Genoeg om ook het komende jaar de roofvogel-populatie in onze buurt in het oog te houden.

Torenvalk

Tekening: Jef Reneerkens

Na het plotselinge overlijden van mede-oprichtster Wil van Ingen, heeft Frank van de Woord het beheer van het Vogelasiel Het Gooi in Naarden overgenomen. In dit artikel vertelt Frank iets over zichzelf en de toekomstplannen voor het vogelasiel.

Frank F. van de Woord

Vogelasiel Het Gooi blijft actief voor “gewone” vogels

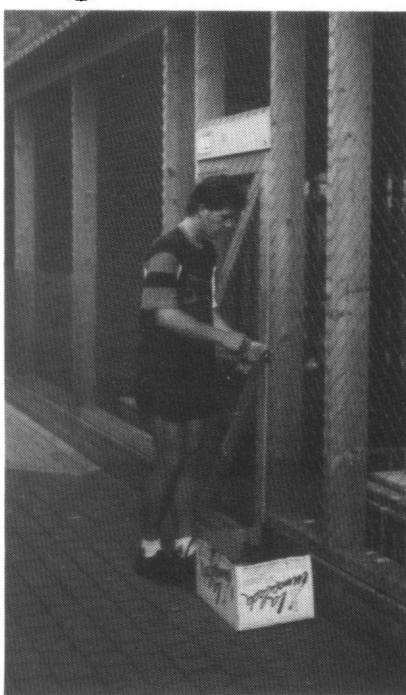
Al jaren komen er mensen in het vogelasiel kijken en al jaren wordt de vraag gesteld: "Waarom helpen jullie al deze 'gewone' vogels, zoals kraaiachtigen en duiven ook - en niet alleen de bijzondere vogels zoals roofvogels? Het is toch de natuur dat vogels doodgaan? Er zijn er toch teveel?"

De mensen krijgen van mij dan altijd hetzelfde antwoord. De natuur kan zelf heel goed bepalen hoeveel dieren van elke soort er nodig is en elke soort is even belangrijk voor het ecosysteem waar het in thuishoort. De natuur weet zich echter geen raad met de miljoenen katten, auto's, ramen, hoogspanningskabels, rondslingerend visdraad, vervuiling en nog veel meer andere problemen waar vogels mee te maken krijgen.

Voor de meeste vogelproblemen is de mens verantwoordelijk, vandaar dat wij mensen ook de zorg moeten dragen voor de slachtoffers. In het vogelasiel in Naarden gebeurt dat ook.

Hoe is het ontstaan?

Vijfendertig jaar geleden begon meneer B.J. van Ingen met het vangen en ringen van vogels voor het vogeltrekstation. Zijn kennis over- en interesse voor vogels groeide al snel. Veel mensen wisten dat en brachten

Frank van de Woord aan het werk in het vogelasiel.

elk gewond vogeltje wat ze maar tegenkwamen bij hem thuis. Na jaren had hij hier al veel ervaring in gekregen en kreeg hij teveel vogels om thuis op te kunnen vangen.

Van de gemeente Naarden kreeg hij toen een stuk grond aangewezen, waarop hij een asiel mocht bouwen. Het asiel kon draaien op giften en donaties en dat is tot nog toe zo gebleven.

In mei 1983 ontdekte ik het asiel, omdat ik een zieke kuifeend had gevonden. Vanaf die tijd heb ik als vrijwilliger met B.J. van Ingen samengewerkt. Hij heeft me geleerd hoe botulisme te genezen is en botbreuken te spalken, wonden te hechten en nog veel meer.

De kooien die we in die tijd bouwden waren van oude materialen die we gratis konden krijgen. Vlak voor zijn dood zeseneenhalf jaar later, heeft hij nog net een stichting van het asiel kunnen maken, om het voortbestaan te garanderen. Vanaf die tijd heeft zijn vrouw, W. van Ingen-den Oude, die haar man al 34 jaar had geholpen met de eerste opvang, het vogelasiel overgenomen.

Zij heeft, dankzij het geld dat de stichting Vogelasiel Het Gooi van donateurs heeft gekregen, een nieuw vogelasiel kunnen laten bouwen op dezelfde plek bij de gemeentekwekerij aan de Burgemeester Visserlaan in Naarden. Met haar heb ik ook weer zeseneenhalfjaar samengewerkt. Ondanks haar slechte gezondheid en haar huishouden, heeft ze zich honderd procent ingezet om het vogelasiel te behouden. Helaas is zij maandag 25 november jl. overleden op 65-jarige leeftijd.

Blijft het vogelasiel bestaan?
Sinds kort heb ik, Frank F. van de Woord, in overleg met het stichtingsbestuur het beheer van het vogelasiel overgenomen, wat zowel een wens van meneer, als mevrouw Van Ingen was.

Met de grootst mogelijke inzet zal ik de gemiddeld 1500 vogels die per jaar binnengebracht worden, behandelen en verzorgen samen met de andere vrijwilligers die evenzeer hard hun best doen.

De vorige beheerders waren er zeven dagen per week, maar ik studeer nog voor leraar biologie, dus ik kan niet alle dagen. Voor de dagen dat ik er niet ben kunnen de vrijwilligers met gewonde vogels bij drie dierenartsen terecht, maar we hebben echter nog niet voldoende vrijwilligers. Vandaar dat ik hoop op reacties op dit artikel, van mensen die interesse in dit vrijwilligerswerk hebben. Alleen met voldoende vrijwilligers kan het asiel blijven voortbestaan.

Reacties zijn welkom bij Frank F. van de Woord, Stichting Vogelasiel Het Gooi, Postbus 2031, 1400 DA Bussum. Tel.: 035-6945658.

Mensen die het vogelasiel met een donatie willen steunen, kunnen dit doen door overmaking van een bedrag aan Stichting Vogelasiel Het Gooi, NMB-bank, Landstraat 128, Bussum. Rek.nr. 65.84.13.325. Giro-nummer van de bank: 42223.

Tips om vogels gezond de winter door te helpen

- Alle etensresten, zoals gekookte aardappels en vleesresten, kunnen bijvoorbeeld in een mandarijnnetje aan een tak worden gehangen.
- Voor zaadeters geldt:
  - duiven: gemengd graan, tortelzaad en zelfs pinda's op de grond of op een voerplank.
  - kleine zangvogels: onkruidzaad strooien, of voliërezaad en vetbollen en pindanetjes ophangen.
- Voor insectenetende vogels: universeelvoer + meelwormen in een voerbak aanbieden.

Watervogels leven in deze tijd in groepen, om met gezamenlijke lichaamswarmte en beweging een wak open te houden, wat noodzaak is om te overleven.

- Het bijvoeren van watervogels kan met brood, andijvie, sla, gemengd graan, rijst en etensresten, etc.
- Reigers kunnen worden bijgevoerd met eendagskuikens en vis (liefst voorn) en dode muizen (zonder gif).

WAT ERG ONVERSTANDIG IS OM TE DOEN...

- Lauw water aanbieden in de hoop dat dat minder snel be-

vriest, omdat vogels zich dan gaan wassen en onderkoeld raken en bevriezingsverschijnselen krijgen. Koud water om te drinken mag wel.

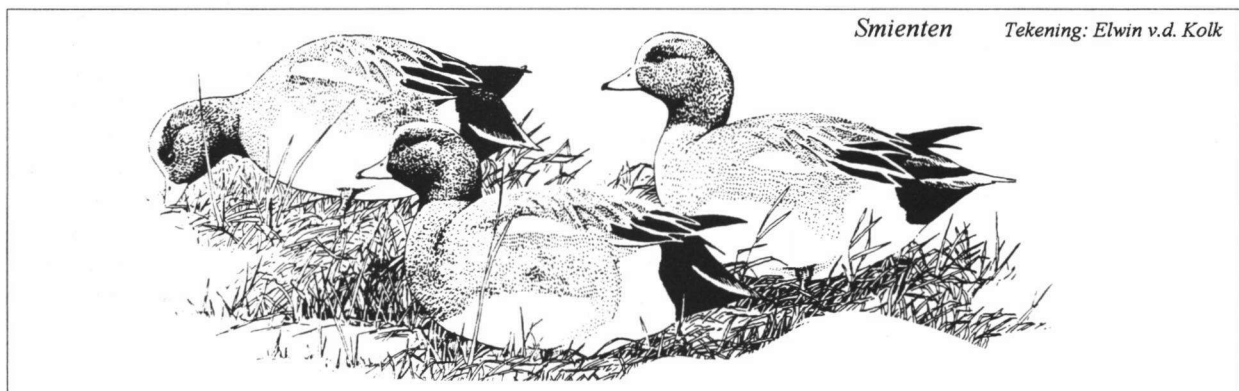
- In de buurt van wakken schaatsen of de hond uitlaten jaagt vogels bij hun laatste overlevingskans weg.
- In het Naardermeergebied of andere natuurgebieden schaatsen zorgt jaarlijks voor vele slachtoffers onder zeer schuwe vogels zoals de roerdomp en houtsnip.

Toch heeft schaatsen ook voor positieve dingen gezorgd, zoals het ontdekken van vastgevroren vogels in gebieden waar de wakken zijn verdwenen.

VOGELS MET PROBLEMEN:

Zodra vogels zichtbare problemen hebben kunnen ze 'smorgens tussen 10.00 en 13.00 in het vogelasiel aan de Burg. Visserlaan 1 in Naarden en vanaf 13.00 bij de thuisopvang op Kolonel Michaëlstraat 28 in Naarden worden gebracht. Ook is het mogelijk de vogels bij de beheerder Frank F. van de Woord Turfpootstraat 55 in Naarden af te leveren.

FRANK F. VAN DE WOORD

Smienten Tekening: Elwin v.d. Kolk

In de Korhaan van december vorig jaar werd al aangekondigd dat de torenvalk de nieuwe 'Vogel van het jaar' is geworden: de vijfde in de reeks na groene specht, scholekster, putter en koekoek. Het wachten is nu op de vele waarnemingen van actieve vogelaars.

Mia Kraal

Let op de vogel van het jaar 1997: de torenvalk

We verwachten in de loop van dit jaar heel wat waarnemingskaartjes. Immers, de torenvalk is het hele jaar door in onze contrèien aanwezig en zeker als hij 'biddend' in de lucht staat is hij nauwelijks te missen. Trouwens, de eerste waarnemingskaartjes van de torenvalk vielen op 25 januari al bij mij in de bus!

De torenvalk is de meest voorkomende soort van de valkachtigen en wordt bij ons gerekend tot de jaarvogels. Hij komt voor in het grootste deel van Europa en Azië en ook in Noord-Afrika. In Europa is de torenvalk zelfs veruit de meest voorkomende roofvogel, waarschijnlijk omdat hij, wat zijn woongebied betreft, weinig eisen stelt. Ook in ons werkgebied kun je hem overal aantreffen.

In de broedperiode zoekt hij wat meer de bebouwde en beboste gebieden op. In de winter worden er grote aantallen waargenomen in open gebied zoals de Eempolders. Hij wordt ook vaak gezien op akkers, weilanden en langs autowegen, waar hij relatief laag rondzweeft en herhaaldelijk 'biddend' kan worden geobserveerd.

Om te jagen heeft de torenvalk open gebied nodig. In de vlucht is hij al van verre te herkennen aan de lange spitse vleugels en de lange staart en het bekende 'bidden' in de lucht, als hij met

z'n scherpe ogen de grond afzoekt naar een mogelijke prooi. Zijn voedsel bestaat hoofdzakelijk uit veldmuizen, voor zo'n 85% zelfs. Heeft hij er één gezien, dan laat hij zich al zwevend een stukje zakken om op het gunstige ogenblik plotseling verticaal op de prooi te stoten; een fascinerend gezicht als je er toevallig getuige van bent. Maar niet altijd is hij succesvol. Kon de prooi nog net ontkomen dan zoekt hij onvermoeibaar een nieuwe lokatie om te 'bidden'. Heeft hij een muis te pakken, dan vliegt hij met de buit in z'n klauwen naar een hooggelegen plaats om hem te consumeren. Zijn er om wat voor redenen dan ook, minder veldmuizen aanwezig, dan gaat de torenvalk over op andere prooien zoals spitsmuis, mol, hagedis, kever of sprinkhaan. Kleine vogels worden ook niet versmaad, maar omdat de torenvalk geen snelle vlieger is probeert hij vrijwel nooit vliegende vogels te pakken; hij moet ze dus bij verrassing nemen.

ENERGIE

's Winters gaat de torenvalk heel zuinig met z'n energie om: biddend jagen, d.w.z. vliegen met de snelheid van de wind maar dan precies er tegen in, kost weinig tijd maar wel veel energie, de opbrengst is dan hoog.

Gemiddeld vangt een torenvalk in de winter twee muizen per uur, jagend vanuit de lucht. Zittend jagen kost veel tijd, maar neemt daarentegen weinig energie. De opbrengst is dan slechts 0,2 veldmuizen per uur, dus tien maal lager dan bij het biddend jagen. Op deze manier springt de vogel zo zuinig mogelijk met z'n reserves om en heeft zo meer kans om de volgende lente te halen, maar dit laatste is zeer zeker ook afhankelijk van een al dan niet strenge winter en het daarmee samenhangend muizenaanbod.

BROEDEN

Om een beeld te kunnen krijgen van aantallen, zijn vooral waarnemingen in het broedseizoen van belang. Dit loopt van half maart tot half juli. Als het nest niet gezien is dan zijn drie waarnemingen vereist op ongeveer dezelfde plek, verdeeld over zeker vier weken.

Met spanning wordt uitgezien naar de waarnemingskaartjes die zullen worden ingezonden. Dit kan bij L.Mudde, Slauerhoffstraat 6, 1382 RR Weesp; Mia Kraal, Talmalaan 32, 3761 AN Soest en verder bij alle bestuursleden, terwijl het natuurlijk ook mogelijk is om ze te overhandigen op lezingen of werkcontactavonden, wat meteen portokosten bespaart.

Drie jaar zijn onze leden nu bezig met weidevogelbescherming in de Vechtstreek en de activiteiten werpen vrucht af, zoals blijkt uit dit verslag. De hulp van meer enthousiastelingen, zou de resultaten nog verder positief kunnen beïnvloeden.

Guus van der Poel

Weidevogelbeschermers in de Vechtstreek boeken successen

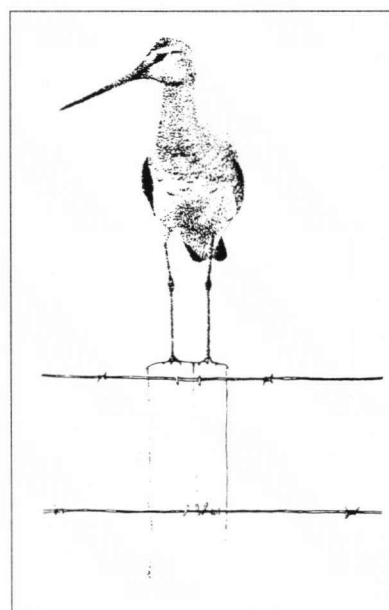
Mede door de samenwerking tussen boeren en vrijwilligers was 1996 een goed jaar voor de weidevogels in de Vechtstreek. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ook de weergoden niet tegengewerkt hebben: er was late, strenge vorst, gevolgd door een koud en droog voorjaar. De late vorst maakte dat de zware machines voor het mest uitrijden en het egaliseren van het land hun werk al gedaan hadden voordat de vogels in april gingen broeden. Het koude voorjaar zorgde ervoor dat het gras langzaam groeide, waardoor de nesten relatief makkelijk te vinden waren en de meeste nesten al uit waren, voordat de boeren weer op het land verschenen voor de eerste snede. Nestbeschermers zijn dan ook praktisch niet gebruikt.

Dit was al weer het derde achtereenvolgende seizoen dat

wij met weidevogelbescherming actief zijn in de Vechtstreek. Als we de resultaten van deze drie jaar eens op een rijtje zetten, dan zien we dat het aantal deelnemende bedrijven en het aantal beschermde hectaren gestaag toeneemt (zie fig. 1): in 1996 10 bedrijven en 250 ha beschermd. Het leuke is dat fig. 1 ook laat zien dat het aantal gevonden (en beschermd!) nesten veel harder stijgt. Het aantal gevonden nesten per hectare verdubbelde praktisch ten opzichte van 1995 en benaderde de grens van gemiddeld 1 nest per hectare.

Fig. 2 laat zien dat de toename bij alle soorten te zien is. De Kievit bleef uiteraard onze talrijkste broedvogel (136 nesten) op afstand gevolgd door grutto (40 nesten), scholekster (17 nesten) en tureluur (15 nesten). Ook 10 wilde eenden, 4 meerkoeten, 2 veldleeuweriken en 1 knobbel-

zwaan werden door ons op het nest betrappt. Al met al vergeleken met de twee voorafgaande jaren over de hele lijn een duidelijke toename. Ook het percentage uitgekomen nesten lag voor de belangrijkste weidevogels (kievit, grutto en tureluur) dit jaar hoger dan in 1995. Tachtig tot negentig procent van alle

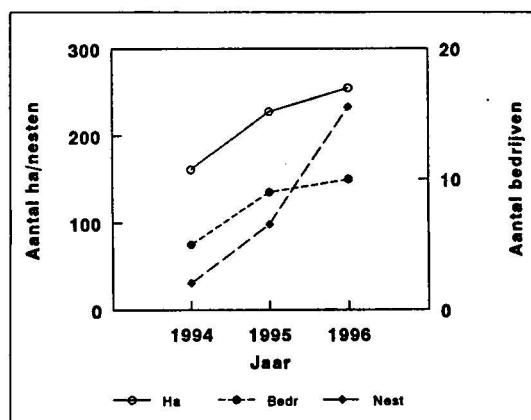

Grutto

Tekening: Awie de Zwart

nesten kwam uit. Alleen het uitkomstpercentage van de wilde eend ging licht achteruit.

Deze resultaten zijn door een groep van totaal 18 vrijwilligers behaald, die in groepjes van 2 tot 3 man/vrouw van begin april tot begin juni de 10 deelnemende bedrijven wekelijks bezochten. Het is duidelijk dat willen we de opgaande lijn vasthouden, we onze activiteiten zullen moeten uitbreiden. Meer deelnemende bedrijven is geen probleem: aangetrokken door ons succes (mondreclame) hebben zich al weer enkele nieuwe bedrijven aangemeld. Er is dus ruimte om enkele nieuwe groe-

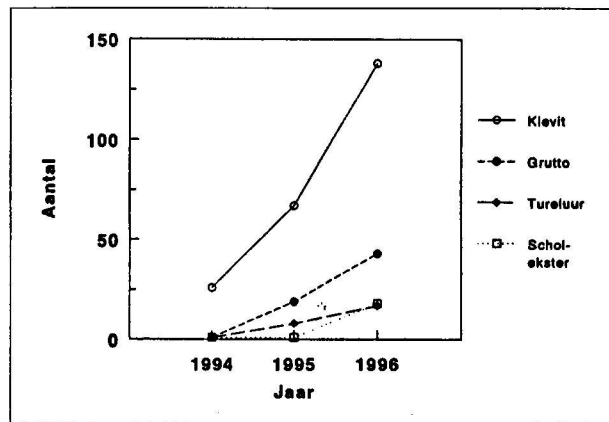

Figuur 1

pen te formeren, die ook komend jaar weer kunnen rekenen op begeleiding van een door Landschapsbeheer Noord-Holland ter beschikking gestelde ervaren (professionele) weidevogelbeschermer. Belangstellenden kunnen zich bij mij opgeven, het liefst door inzending van een briefkaartje aan onderstaand adres onder vermelding van eigen adres en telefoonnummer. Wie zich tijdig aanmeldt, ontvangt een uitnodiging voor onze voorjaarsbijeenkomst in maart. Op deze bijeenkomst worden ter

voorbereiding op het nieuwe seizoen de groepen ingedeeld. Laat de kans om dicht bij huis op een nuttige manier met je hobby bezig te zijn niet lopen!

A.M. van der Poel, Bührmannlaan 54, 1381 GM Weesp

Figuur 2

Al vijf jaar werken vogelaars uit onze werkgroep samen met boeren in de Eempolders om weidevogels te beschermen. Tijd dus voor een lustrumverslag van de Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied. De redactie van De Korhaan maakte een samenvatting.

Marc van Houten

Vijf jaar bescherming van weidevogels in Eempolders

Al vijf jaar worden er in het graslandgebied ten westen van de rivier de Eem, in de provincies Noord-Holland en Utrecht, weidevogels beschermd. In 1992 is in de Blaricumse Oostermeent bescheiden gestart. Drie enthousiaste weidevogelbeschermers beschermden toen zo'n 15 hectare grasland bij één boer. Sinds 1995 valt de groep onder de Subgroep Avifauna van de vogelwerkgroep. En sinds dat jaar wordt er zowel in de Ooster-

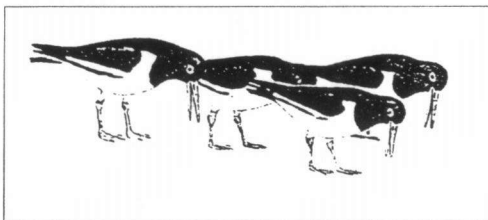
meent (Noord-Holland), als in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder (Utrecht) aan weidevogelbescherming gedaan. In totaal gaat het nu om tien beschermers die bij zeven boeren 85 hectare bewaken, een vervijfvoudiging dus ten opzichte van het begin. En datzelfde geldt ook ruimschoots voor gevonden legfels. In 1992 waren dat er 20; in 1996 121.

Die ontwikkelingen vallen dus positief uit voor de doelgroep: de weidevogels. Wat echter ook belangrijk is, is dat het wederzijdse begrip tussen de meewerkende boeren en vogelbeschermers verder toeneemt.

Weer

De droogte in combinatie met de langdurige winter- en voorjaarskoude was in 1996 zeer abnormaal. Het KNMI heeft tussen juli 1995 en april 1996 iets meer dan de helft (330 mm.) neerslag gemeten die normaal gesproken valt (620 mm). April 1996 was de droogste aprilmaand van deze eeuw.

Door de vorst in de grond en de extreme droogte konden de Kieviten en later ook de grutto's op de weilanden nog niet volop voedsel vinden. Gevolg hiervan was dat Kieviten en zelfs grutto's op de meest vreemde plaatsen gingen foerageren, zoals in wegbermen, bosranden, plantsoenen en grotere tuinen.

Scholeksters

Door de lange vorstperiode konden de zware machines al vroeg in het jaar het land met mest injecteren. Hiermee was het merendeel van de mest al voor eind maart de grond in. De meeste boeren waren dus al klaar met mestrijden voor het broedseizoen echt begon. De meeste boeren zijn pas begin juni massaal gaan maaien, bijna een maand later dan in 1995. Daarom hebben de boeren niet om nesten heen hoeven maaien. Ook de koeien gingen later naar buiten, wat ook goed is voor de broedende weidevogels.

Resultaten

Er werden dit jaar 121 legsels van weidevogels gevonden. Hiervan behoorde 66 procent toe aan de Kievit en 26 procent aan de grutto. Van deze legsels is 69 procent uitgekomen, wat redelijk te noemen is. Van 12 procent van de legsels zijn de lotgevallen onbekend. Bij de oorzaken van verloren gaan van legsels staat predatie met 12 procent veruit

Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied

voorop. Het gaat hier om eierroof door bijvoorbeeld kraaien, meeuwen en marterachtigen. De conclusie mag zijn dat de verliezen door agrarische activiteiten en beweiding, mede dankzij de nestbescherming, vrijwel nihil zijn.

Dit jaar werden 37 legsels onder de beton-ijzeren nestbeschermers geplaatst. Van deze 37 kwamen er 31 legsels uit. (Zie tabel 1).

Tabel 1.

Legsels onder nestbeschermers.

Vogelsoort	Legsels	Legsels Uit
Scholekster	1	1
Kievit	22	21
Grutto	13	8
Tureluur	1	1

Door het bekijken van het overzicht van vijf jaar weidevogelbe-

scherming, westelijk van de rivier de Eem, kunnen we concluderen dat "we" in de lift zitten. Meer medewerkers, meer boeren, meer beschermde hectares en meer beschermde legsels.

Natuurlijk willen we graag gezamenlijk verder groeien. Uit de onlangs gehouden enquête onder de leden van de vogelwerkgroep is gebleken dat veel mensen interesse hebben in het nestbeschermingswerk. Enkelen van hen zijn inmiddels al actief betrokken bij dit werk. Anderen zijn dit voorjaar ook van harte welkom.

Marc van Houten,
Dovenetelhof 26,
3742 EH Baarn.
Tel.: 035-5415603.

De Keverdijkse- en Overscheense Polder, vanaf de Meerkade bij het Naardermeer

Omdat er nogal eens leden met vragen blijken rond te lopen over nut en werkwijze van de waarnemingskaartjes, hierbij een korte uitleg.

Pieter Schut

Waarnemingskaartjes: Hoe zat het ook al weer?

Het doel van het noteren van waarnemingen op speciale kaartjes, is het opbouwen van een eigen archief dat door leden gebruikt kan worden. Het noteren van speciale, ongewone waarnemingen is leuk. Laura Mudde maakt in elke Korhaan een overzicht van deze meldingen, dat altijd op twee pagina's achterin De Korhaan terug te vinden is.

Maar ook het noteren van minder spectaculaire vogelsoorten is zinvol. In het verleden was ons waarnemingenarchief de basis bij de totstandkoming van de avifauna Vogels tussen Vecht en Eem. Dat *boek der boeken* is eind jaren tachtig gepubliceerd en nu al moeten we gezamenlijk proberen de basis te leggen voor de opvolger van dat boek, want er gebeurt natuurlijk van alles met vogelpopulaties in ons gebied.

Daarnaast kan het nuttig zijn de gegevens te raadplegen bij plannen voor publicaties van welke aard dan ook. Stel: je wilt weten hoe het staat met de bonte vliegvanger in het Gooi. Dan ben je erg blij als vele vogelaars voor je in de afgelopen jaren hun waarnemingen op een kaartje hebben gezet. Het idee van onze vogel-van-het-jaar is een poging leden te stimuleren meer waarnemingen in te leveren van een bepaalde soort. De Subgroep Avifauna kiest bij voorkeur een soort uit waarvan we weinig weten, juist omdat veel mensen vaak vergeten de gegevens op een kaartje te zetten. Zodoende weten we nu toch al veel meer van de groene specht, de scholtekster, de putter, de koekoek en straks de torenvalk.

Het is goed te weten dat deze informatie, die we zodoende samen vergaren, alleen voor leden beschikbaar is. Andere organisaties (provincie, gemeenten, natuurbeschermingsinstanties) krijgen slechts inzage in bepaalde informatie na uitdrukkelijke toestemming van het bestuur. Aan onbekende personen en instan-

Vogelgroep Het Gooi en Omstreken			WAARNEMINGSKAART		
1. Europ. oors.	2. Soort	3. Aantal v. bsk.			
4. Omsch.		5. Datum			
6. Telaar:	vr:	mc:	juv ¹ :	ad vr:	ad mc:
8. Waarnemer(s):		9. Doorgep.:		10. Onderl.:	
11.1. Overvloedig (gn)	12.1. Zang (gn)				
11.2. Plechtig (voorwz)	12.2. Sings (gn)				
11.3. Foegetruend (gn)	12.3. Met roedel (gn)				
11.4. Ruusend (gn)	12.4. Met jongen (gn)				
11.5. Slechtvoerdig (leerw)	12.5. Heerzondig (gn)				
11.6. Uitsluitend geïsoleerd (gn)	12.6. Afgep. territorium? (gn)				
12. Temp.:	Winder:	Wind (voorwz):	Zicht (voorwz):	Landst. (gn):	
14. Bijzonderheden: (soort, waarnemer, taal, afwijking, bijzonder gedrag, enz.)					

ties en voor commerciële activiteiten (onderzoeksbureau's) wordt nooit informatie gegeven.

Automatiseren

De toegankelijkheid van de informatie via de kaartjes is natuurlijk niet optimaal. Het zou veel mooier zijn als alle gegevens via de computer zouden kunnen worden opgevraagd. Aan dit idee wordt al geruime tijd gesleuteld, maar dit project is omvangrijk en vraagt dus veel vrije tijd van (helaas) weinig vrijwilligers. In de tussentijd gaan we gewoon stug door met het verzamelen van informatie op de vertrouwde, handmatige manier.

Sommige mensen schrikt dit af. Als je alle gegevens op de kaartjes moet invullen, zit je na een beetje wandeling langer achter je bureau dan je in de natuur was. Maar dit is nergens voor nodig. De belangrijkste informatie is naam en aantallen van de vogelsoort en de plek en de tijd waar je de waarneming gedaan hebt. Alle andere vragen mogen wel beantwoord worden, maar het

Tekening: Ronald Sinoov

hoeft niet. Dus laat je niet afschrikken.

Waar?

Een vraag van geheel andere orde is: wat doe ik met mijn waarnemingen? Waarnemingskaartjes kunnen ingeleverd worden bij alle bestuursleden. Hun namen en adressen staan altijd achterin De Korhaan. Je zult zien dat er altijd wel één bestuurslid bij jou in de buurt woont, of dat je zo'n type wel eens ergens tegenkomt. Inleveren kan ook tijdens de ledenavonden en de lezingen. De bestuursleden zorgen er voor dat de kaartjes uiteindelijk bij Laura Mudde terechtkomen. Nadat zij het overzicht voor De Kor-

haan gemaakt heeft, zorgt Bep Dwars er voor dat de kaartjes in ons archief gestopt worden. Het noteren van gegevens, hoe simpel ze soms ook lijken, is dus nooit voor niks. Wie weet hoe interessant ze het over dertig jaar vinden, dat er in 1997 nog overal koolmezen waren in het Gooi?

Nieuwe waarnemingskaartjes kun je altijd krijgen op de ledenavonden en bij de bestuursleden. Het is wel goed hierover vooraf even te bellen, want niet iedereen heeft altijd een grote voorraad thuis.

Dick Jonkers en Rob Kole hebben enkele jaren geleden een uitgebreide handleiding voor het invullen van de waarnemings-

Tekening: Ronald Sinoo

kaartjes samengesteld. Wie geïnteresseerd is in deze speciale uitgave, moet even contact opnemen met de auteurs of met mij. En ook hier geldt: adressen en telefoonnummers achterin De Korhaan.

Ook dode vogels vallen onder Vogelwet

Op zaterdag 30 november 1996 om ongeveer 16.00 uur horen de bewoners van een villa aan 't Zijdveld te Laren aan de achterzijde van hun woning een enorme klap, gevolgd door glasgerinkel. Als zij gaan kijken wat er aan de hand is zien zij op de stoep, te midden van een hoop glas een grote dode vogel liggen. De vogel blijkt tegen een grote ruit van de bovenetage te zijn gevlogen en heeft door de klap zijn nek gebroken. Omdat zij met de situatie niet goed raad weten, wordt de politie gebeld.

Wanneer mijn collega en ik poolshoogte gaan nemen op 't Zijdveld zien wij een dode havik liggen, die waarschijnlijk als gevolg van de weerspiegeling van de omgeving (bomen) in de bewuste ruit, een voor haar noodlottige vergissing heeft begaan.

Beschermde vogels (dood of levend), zoals in dit geval de havik, mag men op grond van de Vogelwet niet in bezit hebben.

Wanneer U echter een dode beschermde vogel vindt, die naar uw mening de moeite waard is om te laten opzetten, kunt u met de vogel naar de politie in uw woonplaats gaan.

Op het politiebureau krijgt u vervolgens een vergunning om de vogel te vervoeren naar een door u gekozen erkende preparateur. De kosten van preparatie zijn afhankelijk van de grootte. Deze vervoersvergunning, vroeger vogelvergunning C-2 geheten, wordt (nog) kosteloos door de politie verstrekt.

Met zieke of gewonde vogels, gaat u naar een erkend vogelasiel. Binnen het gebied van onze vogelwerkgroep b.v. het prachtige vogelasiel in Naarden. Het adres vindt u in de Korhaan. Met vragen over door u aange troffen dode of gewonde beschermde dieren kunt u terecht bij de politie in uw woonplaats.

Namens politie
Gooi en Vechtstreek,
Anco Driessen.

Foto-expositie in Groeneveld

In kasteel Groeneveld te Baarn is tot en met 27 april een natuurfototentoonstelling te zien van Flip de Nooyer en Fred Hoogervorst. De titel is: Vogels in kleinbeeld en landschap in breedbeeld.

De openingstijden zijn: dinsdag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur, zaterdag en zondag van 12.00 tot 17.00 uur.

Haantje

Te koop aangeboden een auto-
raamstatief en een schuiltent
t.e.a.b. Dick Jonkers Tel. 035-
5260456

Zaterdag 14 december 1996: wilgen knotten. Verzamelen om 9.30, Kleizuwe 105A in Vreeland. Brood en mok meenemen. Voor soep, koffie en gereedschap wordt gezorgd. Het stond er zo leuk in De Korhaan. De afloop was volgens Roel Huizenga minder leuk.

Roel Huizenga

Wilgen knotten? Nee, dank u!

Een begeleidend schrijven voor onze leden over het nut en noodzakelijkheid van het knotten, de landschappelijke waarde en de fantastische nest- broeden schuilgelegenheid voor vele vogelsoorten, is zeer zeker niet nodig, gezien de deskundigheid van velen in onze vogelwerkgroep en de regelmatige publicaties over dit onderwerp. Daarnaast biedt wilgen knotten de mogelijkheid om een lekkere dag buiten te zijn, je geweldig uit te leven en als tegenprestatie voor de vele mooie vogelbelevissen daadwerkelijk wat terug te doen.

Met de herinnering van voorgaande jaren aan hoe leuk werk het was en de spreuk kennende dat vele handen licht werk maken, besloot ik dit jaar weer te gaan. Door de verhalen die in de familiekring de ronde deden, werd mijn zwager Henk enthousiast en vroeg of hij mee mocht. Deze leuke ervaring zou de aanleiding kunnen zijn voor weer een nieuw lid voor onze werkgroep.

Zaterdag de 14e vroeg op pad, omdat we niet precies wisten waar de Kleizuwe zich bevond. Wie schetst onze verbazing toen wij ons om 9.15 uur meldden, dat wij de eersten waren. Wel waren Edwin en Huib van het Gemeentelijk Landschapsonderhoudsplan Loenen al bezig ladders, gereed-

"Tegenprestatie voor mooie vogelbelevissen"

Tekening: C. v.d. Baan

schap en de verdere attributen op te halen.

Het was nog vroeg, de zonscheen voor het eerst sinds dagen, er dreigde wel een buitje, er was weinig wind en de rest van de club zou weldra in groten getale komen opdagen. De klus van die dag, zo'n dertig welig uitgelopen wilgen, werd met enige schattende blikken in oenschouw genomen. Nu, dat varkentje zouden we wel eens even wassen vandaag. In gedachten zag je ze al staan, keurig ge-

schoren en geknipt of ze zo van de kapper vandaan kwamen. Omstreeks half tien het grote moment: koppen tellen. Els met een geïnteresseerde kennis, Jan, Frank, Jan, Edwin, Huib, Henk en Roel waren er. Erik Lam, onder wiens leiding dit uitgevoerd zou worden, zag zich genoodzaakt af te bellen wegens ziekte.

Toch maar begonnen, ondanks de zeer teleurstellende opkomst van onze werkgroep: zegge en schrijven vijf personen.

Over het knotten zelf is niet veel bijzonder te vertellen. We hebben ons kapot gewerkt, zijn halverwege gekomen inclusief de rommel die opgeruimd moest worden.

Een pijnlijk moment was nog wel even dat een aardige mevrouw ons kwam interviewen namens een in de omgeving verschijnend streekblad, De Vechtstroom. Bij de vraag hoe groot onze werkgroep was wist ik 'plotseling' geen antwoord te geven. De koffie en tomatensoep, door Edwin en Huib zo voortreffelijk klaar gemaakt op een propaangasstel midden op het toegangspad van het weiland, smaakten heerlijk. Of bij een volgende oproep tot knotten dezelfde mensen van de werkgroep weer van de partij zijn, mag betwijfeld worden. Zo te horen voelden zij zich ook aardig in de steek gelaten. Oh ja, voor ik het vergeet: mijn zwager is toch maar geen lid geworden.

Wie had ooit durven dromen dat er nog eens zoveel oeverzwaluwen in het Gooi en de Eempolders zouden broeden? De oude tijden lijken te herleven, maar laten we nu ook weer niet te vroeg gaan juichen.

Dick A. Jonkers

Recordjaar voor oeverzwaluwen in Gooi en Vechtstreek in 1996

Eindelijk na vele jaren weer eens goed nieuws. De aardzwaluwtjes, zoals de oeverzwaluwen ook wel genoemd worden, klommen uit het dal, waar zij al zo'n veertig jaar in zaten omhoog naar een record-aantal broedparen. In totaal werd de aanwezigheid van 370 broedparen, verdeeld over negen verschillende lokaties, vastgesteld. Van west naar oost worden hier de wetenswaardigheden per kolonie vermeld.

Ligging

De meest westelijke werd op het recreatieterrein in aanleg tussen Muiderberg en de Hollandse Brug gevonden. Daar zagen 15 paartjes kans om hun hollen te graven. Tot 1996 was het gebied bedekt met ruigtes van riet, braamstruwelen, bosschages en boomgroepen. Nadat het terrein veel opener was gemaakt en er grondverzet was uitgevoerd, ontstonden er tijdelijk broedmogelijkheden. Na de inrichting is dit terrein weer ongeschikt geraakt voor oeverzwaluwen. Een saillant detail is, dat inder tijd bij de planfase voor het gebied al door de vogelwerkgroep is voorgesteld om hier mogelijkheden voor oeverzwaluwen te scheppen. In de uitgave Vogels zien en beschermen (Harder 1993) is deze lokatie op het voorland ten westen van de Hol-

landse Brug uitdrukkelijk vermeld.

Een tweede kolonie bevond zich langs de A1, ongeveer ter hoogte van de plaats waar de A6 vanaf Almere op deze rijksweg uitkomt. Hier vestigden zich 15 paartjes.

De opmerkelijke broedplaats op de vuilstort bij Muiderberg bestond dit jaar uit slechts 12 paartjes. Door nieuwe stortingen en de dynamiek van de lage kruidenvegetatie was er minder broedgelegenheid dan in het vorige jaar. De gevonden nesten waren tussen het zand en het grove vuil door uitgegraven.

De geadviseerde vervanging van het teveel leemhoudende zand door een andere grondsoort bij de kunstwand van Rijkswaterstaat bij de Oostdijk in Naarden had tot resultaat dat hier meteen oeverzwaluwen gingen broeden. Drie-en-twintig paartjes bezetten er hollen. Hoewel het erop leek dat het gronddepot van Rijkswaterstaat voortaan ongeschikt zou zijn, bleek deze vrees ongegrond. Na het verdwijnen van de grondhopen waarin tot en met 1994 oeverzwaluwen nestelden, werd een andere hoop afgegraven. Een instabiel ogend afgegraven deel van die grondhoop kwam er uit te zien als een gatenkaas nadat maar liefst 111 paartjes er hun hollen in hadden uitgekrabd.

De al jaren lang bezette wand van de geologische ontsluiting in de Groeve Oostermeent bij Blaricum telde half juni nog 27 broedparen en er werd druk gevoerd. Bij de tweede controle in de eerste helft van juli was er geen spoor meer van de oeverzwaluwen te bekennen. Naar de oorzaak van het verlaten van deze kolonie kan slechts gegist worden. Weliswaar vestigen oeverzwaluwen zich na het voltooiën van het eerste broedsel ook wel opnieuw in een andere kolonie, maar in zo'n geval blijven er altijd enkele paartjes in de oorspronkelijke kolonie achter.

Een nieuwe vestiging vond plaats op het bouwterrein van het Vierde Kwadrant bij Huizen, waar 23 paartjes tot broeden kwamen. Helaas is de lokatie door de voortschrijdende bouw inmiddels alweer verdwenen. Een andere verrassing was de ontdekking van een nieuwe kolonie op het industrieterrein van Eemnes aan de rand van de Zuidpolder te Veen. De oeverzwaluwen broedden daar in een gronddepot; er huisden 19 paartjes.

Tot slot de kolonie bij het Raboes, dicht bij de monding van de Eem in de Eempolders bij Eemnes. Met 125 broedparen verviervoudigde de kolonie zich ten opzichte van het aantal in

1995. Hopelijk zet de jaren geleden ingezette positieve trend zich in de komende jaren nog voort.

Vergelijkingen

Van 1966-1968 waren er verspreid over een tiental kolonies rond de 800 broedpaartjes aanwezig. Kolonies van honderden paren waren toen heel normaal.

Doe mee met de fotowedstrijd

In De Korhaan (30):4 stond een oproep aan onze leden voor het inzenden van foto's voor de jubileumfotowedstrijd. Voor deze wedstrijd kunnen zowel vogelfoto's als foto's van interessante vogelbiotopen worden ingeleverd. Zorg er wel voor dat de vogelfoto's op verantwoorde wijze worden genomen en dat de vogels niet onnodig worden gestoord. Foto's die duidelijk te dicht bij een nest genomen zijn, zullen daarom buiten mededinging worden gehouden. Zie voor de voorwaarden het betreffende

nummer van De Korhaan. Wij hopen dat er bij het verstrijken van de inzendtermijn een flinke

stapel foto's ter beoordeling zal liggen, zodat deze wedstrijd een succes zal worden. Het maken van een originele foto is zeker niet alleen voor professionele fotografen weggelegd. Iedereen met een beetje geduld en een oog voor het juiste moment, heeft hierbij een kans.

Foto's inzenden kan tot 1 september 1997 naar Rob Kole, Torrenvalk 22, 3752 SK Bunschoten (033-2982303).

In die tijd waren er nog grote zandaufgravingen. Daarna volgde een afname met sterke schommelingen van 50-400 paartjes. Het maximum in deze periode viel in 1977 en er waren in dat jaar acht kolonies (Jonkers et al. 1987).

In de erop volgende periode zakte de stand naar een dieptepunt. Als voorbeeld kan 1990 dienen toen slechts 20 paartjes voorkwamen. Tussen 1991 en 1995 lag het minimumaantal broedparen op 47 en het maximum op 148 broedparen. We mogen dus wel heel blij zijn met het in 1996 gevonden aantal, maar of het komende jaar ook zo goed zal zijn moeten we nog maar afwachten.

Uitwisseling

Dank zij het ringonderzoek kwamen wij erachter dat de oeverzwaluwen uit ons onderzoekgebied niet altijd naar de kolonie terugkeren waar zij hebben gebroed of geboren zijn. Bij het viaduct in aanbouw aan de Tureluurweg in Zuidelijk-Flevoland was een vestiging van 51 paren. Deze kolonie ligt enkele honderden meters in het verlengde van de N27 nadat deze op de Waterlandseweg eindigt. Hier vingen we een oeverzwaluw die in 1995 als jonge vogel in de kolonie van het gronddepot bij de Muidertrekvaart was geringd en zich in de nieuwe kolonie als broedvogel gevestigd had. In een kolonie (94 nesten) bij de tweede Stichtse brug in aanbouw vingen wij geen oeverzwaluwen uit het Gooi.

Literatuur

Harder, J. (samenstelling en eindredactie) 1992. Vogels zien en beschermen. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. Uitgave no. 79. 52 p.

Jonkers, D.A., R.A. Kole & J. Taapken 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. 399 p.

Subgroep vogelcursus zoekt vogeldia's

Zoals u misschien weet beschikt de subgroep Cursus Vogelherkenning over een archief met dia's die bij de cursussen gebruikt worden.

Dit archief is aan verbetering c.q. uitbreiding toe en daarom zijn wij op zoek naar goede afbeeldingen of dia's van de hieronder genoemde soorten vogels. Er is al veel gebeurd, nieuwe kisten zijn gemaakt, alle dia's zijn opnieuw ingeraamd en voorzien van de nieuwe Euringcode en al ruim tweehonderd en vijftig dia's zijn aan de voorraad toegevoegd. Wie helpt ons aan de rest?

Het contactadres is: R. Th. Huizenga, Jac. van Heemskerckstraat 31, 1272 AW Huizen. Tel.: 035-5254749.

LIJST VAN SOORTEN WAAR GEEN OF WEINIG DIA'S VAN ZIJN

Roodhalsfuut	Oeverloper
Fitis	Kuifduiker
Holenduif	Vuurgoudhaantje
Geoorde fuut	Zomertortel
Gr. vliegenvanger	Grote zilverreiger
Ransuil	B. vliegenvanger
Ooievaar	Groene specht
Buidelmees	Kleine rietgans
Boomleeuwerik	Wielewaal
Canadese gans	Boompieper
Notenkraker	Nijlgans
Nachtegaal	Raaf
Krooneend	Paapie
Kneu	Zeearend
Roodborstapuit	Frater
Slechtvalk	Beflijster
Kleine barmsijs	Kleine plevier
Spotvogel	Kruisbek
Bontbekplevier	Braamsluiper
Goudvink	Groenpootruiter
Tuinfluter	Appelvink
Witgatje	Fluiter
Kraanvogel	

Veel mensen zeggen dat de stand van de huismus achteruit gaat. Maar cijfers die deze bewering hard maken zijn er niet, in elk geval niet uit ons werkgebied. Guus van der Poel bedacht een telmethode en zoekt hulp voor een mussenwerkgroep.

Guus van der Poel

Huismussen tellen in de buurt: Wie doet er mee?

Sinds enige tijd strooi ik op de stoep voor mijn huis dagelijks op een min of meer vast tijdstip zgn. winterstrooivoer. Het bestaat uit een mengsel van granen, zonnepitten en andere zaden, en is vanaf september/oktober in elke dierenpeciaalzaak verkrijgbaar. Het viel me op dat vooral mussen enthousiast gebruik maken van deze voedselbron. Aanvankelijk waren er maar een paar mussen, maar binnen een week was hun aantal gegroeid tot 32-35 stuks. Dat is sindsdien constant gebleven. Het lijkt erop dat deze methode een vaste groep mussen uit de buurt recruteert. (Er zijn bovendien nog andere vaste klanten: 2-6 turkse tortels, 2 eksters, vinken, koolmezen, pimpelmezen, roodborst, heggemus en merels. De laatste 3 soorten eten niet mee maar worden waarschijnlijk aangelokt door alle heisa van de mussen). Het is duidelijk dat vogels snel leren dit soort voedselbronnen in hun dagelijkse ritme in te passen: als ik naar buiten kom hoor ik nog net geen gejuich opgaan, maar de mussen, vinken en tortels zitten al wel op me te wachten.

Deze waarnemingen brachten me op het idee dat je met deze methode een aardige indruk zou kunnen krijgen van de mussenstand in een bepaald gebied en ook van de eventuele voor- of

Huismus

achteruitgang daarvan als je dit een aantal jaren achtereen zou herhalen. In de wandelgangen hoor je dikwijls zeggen dat de mussenstand achteruit zou (zijn ge-)gaan. Kwantitatieve gegevens om deze stelling te onderbouwen zijn er echter nauwelijks. Binnen de werkgroep tuinvogels worden mussen wel geteld, maar niet iedereen gebruikt op dezelfde manier voer als lokmiddel en telt op het zelfde tijdstip. Om die lacune althans voor het werkgebied van onze vogelwerkgroep weg te werken, zou het zinvol zijn als er zich binnen onze vogelwerkgroep voldoende mensen zouden willen aanmelden om op een gestandaardiseerde manier mussen te tellen en de gegevens te rapporteren.

Een mussenwerkgroep dus. Het leuke is dat iedereen mee kan doen: het kost weinig tijd en je hoeft er nauwelijks de deur voor uit.

De mus is een standvogel. Waarschijnlijk bestaat de groep mussen in het najaar uit de broedvogels van het voorafgaande seizoen en eerste kalenderjaar dieren. Laat in het voorjaar (laat zeggen half maart) zal de groep bestaan uit de vogels die in de directe omgeving zullen gaan broeden. Het is daarom aanbevelenswaardig om in beide perioden tellingen te verrichten. Of je in het kader van een dergelijk onderzoek de hele winter door zou moeten blijven voeren is een punt van discussie: je beïnvloedt daarmee wel de overlevingskansen en mogelijk ook de dispersie van de eerstejaars.

De methode is simpel: minimaal twee weken achter elkaar dagelijks op een vast tijdstip, dat niet te dicht bij zonsopgang en zonsopgang dient te liggen (mussen zijn langslapers en gaan vroeg naar bed) zeg 5 handen wintervoer strooien op een vaste plek. Het tellen gaat het makkelijkst als je het voer strooit op een betegelde plek. Je hebt dan ook geen last van ontkiemende zaden in de tuinen het volgende groeiseizoen. Mijn ervaring is dat

15-30 min na het strooien maximale aantallen aanwezig zijn. Het tellen is overigens minder makkelijk dan je op het eerste gezicht zou denken: mussen zijn verbazend waakzaam en vliegen bij het minste of geringste op. Bovendien hippen ze vrolijk door elkaar heen als ze aan het fourageren zijn. Met enig geduld lukt het echter wel. Als het er niet teveel zijn kan zelfs het aantal mannetjes geteld worden. Als er voldoende mensen mee doen, kunnen de volgende vragen beantwoord worden:

1. hoe talrijk is de mus in onze omgeving? Zijn er duidelijke locale verschillen in dichtheid?
2. hoe ontwikkelen de aantallen zich over het winterseizoen?
3. hoe ontwikkelen de aantallen zich over meerdere jaren?

Belangstellenden kunnen zich bij mij opgeven, het liefst via een briefkaartje (adres: Bührmannlaan 54, 1381 GM Weesp). Deelnemers stuur ik dan zo spoedig mogelijk nadere instructies en een score-formulier waarop de tellingen gemakkelijk kunnen worden bijgehouden. Het lijkt me nuttig en leuk gegevens te verzamelen over een vogel die iedereen kent, maar waar toch verhoudingsgewijs weinig van bekend is.

Lachend namen bestuursleden de diverse nestkasten in ontvangst. V.l.n.r. Dick Jonkers, Rob Kole, Joke van Velsen, Jan Bonjer (Natuurmonumenten) en Bep Dwars

Foto: Karsternans

Natuurmonumenten schenkt vogelwerkgroep nestkasten

Door het omvormen van de Groene Winkel in het bezoekerscentrum Boekesteyn in 's-Graveland naar een Natuurwijzer, kwamen dertig nestkasten beschikbaar. Natuurmonumenten stopt met de verkoop van nestkasten en andere "groene" artikelen. Als genereus gebaar besloot Natuurmonumenten de resterende nestkasten aan de Subgroep Nestkasten van onze vogelwerkgroep te schenken. De overdracht aan een delegatie van het bestuur vond heel toe-

passelijk op 5 december plaats door Jan Bonjer, hoofd afdeling Voorlichting van Natuurmonumenten. Gedeeltelijk verpakt in Sinterklaaspapier en bestrooid met pepernoten werd het geschenk in grote dank aanvaard. De variatie is groot: van steenuilpijp en torenvalkenkast tot houtbetonnen exemplaren voor roodstaarten en boomkruipers. Zelfs gierzwaluwenpannen en een vleermuizenkast bevonden zich in de collectie.
DICK A. JONKERS

Het bericht over het overlijden van Bert Bos bereikte me via de krant. Geschokt las ik het bericht van zijn collega's van Staatsbosbeheer, regio Holland/Utrecht. Niet geheel onbewogen gleden de voor mij bekende indrukken van Bert voor me langs. Zijn voorzitterschap van de Vogelwacht Utrecht, dat hij immer enthousiast en professioneel bekleedde. Zijn artikelen in *Vogels* en *Het Vogeljaar*, onder meer over zijn vogelreizen naar het Duitse eiland Rügen en het

IN MEMORIAM BERT BOS

27 september 1946 - 27 november 1996

Zweedse schiereiland Falsterbo. Zijn sterke foto's, die verschenen in o.a. de bovengenoemde tijdschriften en in het boek *Vogels in het Eemland*.

Met Bert had ik een goede relatie, dit middels briefwisselingen en telefonisch. Dit betrof dan onder meer het Eemland, kemphanen en weidevogelbescherming. Ondanks zijn ge-

voel van weemoed naar de Eempolders van dertig jaar geleden, kon hij de schrikbarende achteruitgang van de karakteristieke vogelsoorten naast zich neerleggen door zijn positieve levenshouding.

De oprechtheid, de liefde voor de natuur en voor de vogels in het bijzonder en zijn openheid naar mensen zullen mij en vele anderen altijd bijblijven.

Marc van Houten

verbetering van de kwaliteit van de natuur.

Maar deze plannen om de natuurschade te compenseren zijn een sigaar uit eigen doos. Het IJmeer en de Waterlandse kust maken reeds deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Dat betekent dat die gebieden op zich al zeer waardevol zijn voor de natuur en nog verder ontwikkeld zouden kunnen worden. Los van IJburg.

Er wordt dus helemaal niets toegevoegd, hooguit een al bestaande waarde wat opgepept. Nu al zwemmen op die plekken vele vogels. En zekerheid over de plannen om de natuur daar in kwalitatieve zin te verbeteren is er niet. Of de natuur zich inderdaad ontwikkelt zoals achter de tekenafel verzonnen is, is de vraag.

Volgens de plannen moeten delen van het meer verboden worden voor pleziervaart en surfplanken om de vogels rust te bieden. Bovendien veronderstelt men dat de seizoenen van de sporters en die van de rustende vogels elkaar niet overlappen. Gesurfd en gekanoed wordt er tegenwoordig echter bijna een heel jaar door. En hoe zal straks de handhaving van de rust er uit zien, als zich midden in het meer veertigduizend mensen vestigen, die allemaal dromen van een boot, plank en kano voor de deur? De verstoring zal groot zijn.

Voor de vogels is de maat vol. Al vele tientallen jaren worden ze van de ene plek naar de andere gejaagd omdat mensen hun leefgebieden opeisen. De optimale eettafels en rustplekken verdwijnen steeds meer, de vogels moeten het doen met wat rest. Tot een omslagpunt wordt bereikt en soorten verdwijnen. Vogelonderzoek heeft al vastgesteld dat aantallen van enkele soorten teruglopen. Het nonne-

tje, een visetend eendje, wordt op het IJmeer steeds minder vaak gezien. De huidige verstoring heeft dus al gevolgen.

Het IJmeer is een belangrijke schakel tussen natuurgebieden ten noorden en ten zuiden van het IJ, het Vechtplassengebied. Versterking van natuur langs de oevers van het meer verandert weinig aan het doorsnijden van deze verbinding.

Van zeer groot belang zijn ook de Diemerzeedijk en het PEN-eiland. De dijk is zeer zwaar verontreinigd en daarom door mensen amper bezocht. Dankzij die rust heeft zich daar een ongekende vogel- en plantenrijkdom gevestigd met een uitstraling voor een veel groter gebied dan Amsterdam alleen.

236 Vogelsoorten zijn daar waargenomen, onder meer buidelmezen en blauwborsten komen er voor, de ijsvogel broedde er nog voor de strenge winter inviel. Tweehonderd plantensoorten en 22 soorten zoogdieren zijn geteld.

Vanuit dergelijke gebieden, zogenoemde ecologische kerngebieden, vindt uitwisseling van dieren plaats met andere kleinere en geïsoleerde plekken in het land. Valt een kerngebied weg, dan vergroot de kans dat bepaalde vogelsoorten in die kleine restgebiedjes ook zullen verdwijnen. Of dat nieuwe geschikte plekken niet bevolkt worden.

De Diemerzeedijk wordt gesaneerd en voor een belangrijk

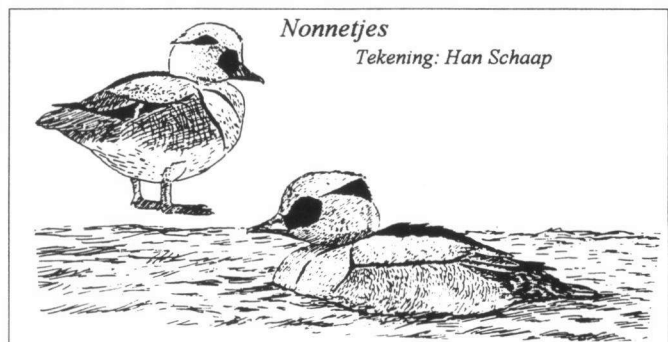
deel geschikt gemaakt voor sportvelden en recreatie. Ook het PEN-eiland zal niet vrij zijn van verstoring. Deze stra-

tegische schakels in belangrijke verbindingroutes van vogels en andere dieren worden ernstig aangetast. Het is overigens bizar dat de milieulobby tegenwoordig al gifbelten in het land moet koesteren.

Met IJburg staat de geloofwaardigheid van de politiek op het spel. Het is leuk als diverse stadsdelen allerlei ecologische verbindinkjes aanleggen, al dan niet met moerasvlotjes in grachten, maar werkelijk belangrijke verbindingen van nationaal en internationaal belang worden doorsneden.

In het natuur beleidsplan en andere nota's van het Rijk worden veel goede voornemens geuit over het in stand houden en ontwikkelen van de natuur. Soorten als otter en bever worden genoemd. Zij zouden weer door de Ecologische Hoofdstructuur moeten banjeren. En uitsluitend als werkelijk nergens anders meer dan in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden gebouwd, mag het onder de voorwaarde dat het verlies elders wordt goed gemaakt.

Deze voornemens worden niet waargemaakt. De 'must' om in het IJmeer te bouwen is aanvechtbaar en compensatie vindt niet plaats. Ga dan op een internationaal podium nog eens vertellen dat in Brazilië de regenwouden overeind moeten blijven en dat Afrika de moerassen en delta's moet sparen. (Eerder gepubliceerd in Weekmedia, 28-08-96).

PROGRAMMA

Donderdag 27 februari: Lezing door de heer G. de Roos over "Vogelleven op Wrangleiland". Gerlof de Roos is bioloog. Hij doet in samenwerking met de Landbouw Universiteit onderzoek naar de vogeltrek in het Waddengebied. Wrangleiland ligt ten noordoosten van Siberië dicht bij de Beringstraat. Het heeft de grootste broedkolonie van de sneeuwgans in Rusland, verder zijn er veel steenlopers en blonde ruiters. De lezing wordt gehouden in de Bethlehemkerk aan de Loosdrechtseweg, hoek Diependaalselaan in Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 28 februari: Avond-uilenexcursie Kasteel Groeneveld o.l.v. Frank v.d. Weijer en Nico Klippel. Vertrek om 21.00 uur vanaf het hek van Kasteel Groeneveld te Baarn.

Zondag 9 maart: Ochtend auto- en wandelexcursie naar de nieuwe observatiehut bij de Oostvaardersplassen, De Zeearend, o.l.v. Bertus v.d. Brink en Wim Leclercq. Vertrek om 7.30 uur vanaf het Ooster-spoorplein te Hilversum. Brood en drinken meenemen, zo mogelijk ook je telescoop. Stevige wandelschoenen aanbevolen; we lopen ongeveer 5 1/2 km.

Dinsdag 11 maart: Werkcontactavond in Kasteel Groeneveld te Baarn. Vanaf 19.30 uur is de koffie klaar. Thema: Mystery Birds. Uw vogelkennis wordt door Frank Heilmann en Philip Friskom getest met behulp van dia's. Een bijzondere avond voor beginners en gevorderden. Vogelgids meenemen.

Zaterdag 22 maart: Jubileumdag in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 14.00 uur. Vanaf 13.00 uur is de zaal open. U kunt elkaar bij de koffie of thee ontmoeten en de presentaties van de subgroepen bezoeken.

- presentatie door het bestuur van het project 'Info-borden in de Eempolder', een samenwerkingsproject met de Vogelwacht Utrecht.
- Lezing door Drs. W.J.M. Holthuizen, burgemeester van Bussum, met als onderwerp 'Bijdrage tot vogelbescherming op gemeentelijk niveau, in verleden en toekomst'.
- Interview door Pieter Schut. Bestuurders en leden van het eerste uur en huidige bestuurders en nieuwe leden komen aan de orde. Een beeld wordt geschetst van 30 jaar VWG Gooi en Omstreken.
- 'Eendenkooien', een nieuwe film van Evert Boeve. Evert Boeve heeft recent zijn nieuwe film over eendenkooien voltooid. In Het Vogeljaar is hierover reeds een uitgebreide recensie verschenen.

Dinsdag 8 april: Werkcontactavond in Kasteel Groeneveld te Baarn. We proberen deze avond de achterstand bij het opbergen van de waarnemingskaartjes in te lopen. Vanaf 19.30 uur is de koffie klaar.

Vrijdag 18 tot en met zondag 20 april: Voorjaarsweekend op Terschelling. Vanwege ons jubileumjaar gaan we met de ochtendboot (vertrek 10.05 uur uit Harlingen) naar het eiland: dus probeer dit keer ook de vrijdag vast vrij te maken. We maken er een feestelijk weekend van. We hopen dat alle excursieleiders mee gaan. De kosten ad f 150,- moeten uiterlijk 10 maart 1997 zijn overgeschreven op postrekening 25 29 179 ten name van Penningmeester van de VWG Het Gooi e.o. te Weesp. Eveneens voor 10 maart moet u zich schriftelijk aanmelden bij Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn. Vergeet niet daarbij te vermelden uw naam, volledig adres en telefoonnummer. In verband met het beperkte aantal plaatsen geldt: wie het eerst komt, het eerst maalt.

Donderdag 24 april: Algemene ledenvergadering in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur. Na de pauze zal Carla Holzenspies, lid van onze VWG, verslag doen van een vogelreis naar Bonaire. De reis vond plaats in november vorig jaar, de vogeltrektijd. Er zijn veel pelikanen en flamingo's, in elke tuin zijn kolibri's te zien.

Zaterdag 3 mei: Ochtend-wandelexcursie Laegieskamp - Koeienbad o.l.v. Johan van Galen Last en Bertus v.d. Brink. Vertrek om 6.30 uur vanaf de Verlengde Fortlaan in Naarden. Stevige waterdichte schoenen of laarzen aanbevolen. De wandeling duurt p.m. vijf uur. Brood en drinken meenemen.

Zondag 4 mei: Openbare excursie: Vroege vogelwandeling met de boswachter rondom Kasteel Groenveld o.l.v. boswachter Huub Berger en excursieleiders van de VWG. Vertrek om 5.30 uur. Neem familie en vrienden mee.

Zaterdag 24 en zondag 25 mei: Open dagen van de VWG bij het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten op het landgoed Boekesteijn in 's-Graveland. Het doel is om de vogelwerkgroep in brede kring bekend te maken en nieuwe leden te werven. In dit weekend organiseren we allerlei activiteiten waar iedereen welkom bij is: excursies, nestkastjes timmeren, schminken en braakballen pluizen voor kinderen, een quiz, een tentoonstelling, enzovoort, enzovoort. Nodig vrienden, kennissen en burens vast uit.

Zondag 1 juni: Jubileumexcursie: vaar- en wandelexcursie naar en op de Dode Hond, dat is een van de eilanden in het Gooimeer die gewoonlijk niet toegankelijk zijn. De vaart per boeier heen (en terug) duurt 45 minuten. We blijven anderhalf uur op het eiland; uit en thuis dus in drie uur. Vertrek: haven in Huizen (bij het ophaalbruggetje). Er zijn drie afvaarten: 7.00 uur, 8.30 uur en 10.00 uur. Bij veel aanmeldingen is nog een vierde afvaart mogelijk. Met iedere vaart kunnen maximaal 20 mensen mee. Zorg ervoor dat u tegen muggen en teken gewapend bent: muggenolie, laarzen en bedekkende kleding. Excursieleiders zijn Bertus v.d. Brink, Anco Driessen, Nico Dwars, Dick Jonkers, Fred van Klaveren, Nico Klippel, Wim Leclercq en Adri Vermeule.

De kosten ad f 15,- moeten uiterlijk 1 mei 1997 zijn overgeschreven op postrekening nr. 25 29 179 t.n.v. Penningmeester van de VWG Het Gooi e.o. te Weesp. Wilt u er s.v.p. rekening mee houden dat de overschrijving een week kan duren. Eveneens voor 1 mei moet u zich schriftelijk aanmelden bij Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn. Vergeet niet daarbij te vermelden uw naam, volledig adres, telefoonnummer en de afvaarttijd van uw voorkeur. Als u op een andere tijd wordt geplaatst dan krijgt u daarvan schriftelijk bericht.

Donderdag 19 juni: Vaarexcursie Naardermeer o.l.v. Johan van Galen Last. We varen plm drie uur. Zorg er voor dat u tegen de muggen bent gewapend. De kosten ad f 12,50 moeten uiterlijk 19 mei 1997 zijn overgeschreven op postrekening 25 29 179 ten name van Penningmeester van de VWG Het Gooi e.o. te Weesp. Eveneens voor 19 mei moet u zich schriftelijk aanmelden bij Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn. Vergeet niet daarbij te vermelden uw naam, volledig adres en telefoonnummer. Afvaart vanaf De Visserij aan de Meerkade om 19.00 uur precies.

Woensdag 27 augustus: Avondexcursie naar Zuid-Flevoland, ten oosten van de Stichtse Brug, o.l.v. Bertus v.d. Brink. Vertrek 19.00 uur. Verzamelen om 18.30 aan het Oosterspoorplein te Hilversum (achterkant Centraal Station).

Zondag 7 september: Ochtend-wandelexcursie rondom de Stichtse Brug. Vertrek om 6.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum.

Dinsdag 9 september: Avifauna-vergadering. Nadere bijzonderheden volgen.

Zaterdag 20 september: Ochtend-wandelexcursie Oppad - Kromme Rade.

Vrijdag 3 tot en met zondag 5 oktober: Najaarsweekend Terschelling. Ook dit weekend heeft vanwege het 30-jarig bestaan van de VWG een speciaal karakter. De kosten ad f 150,- moeten uiterlijk 1 september 1997 zijn bijgeschreven op postrekening nr. 25 29 179 t.n.v. de penningmeester van de VWG Het Gooi en Omstreken te Weesp. Schriftelijk aanmelden bij Joke van Velsen eveneens voor 1 september met opgave van naam, adres en telefoonnummer.

Zaterdag 25 oktober: Dertiende Noordhollandse Vogeldag, samen met de Noordhollandse vogelwerkgroepen in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum.

BIJ AFMELDING TOT EEN WEEK VAN TEVOREN BIJ WEEKENDS EN EXCURSIES WAARVOOR BETAALD MOET WORDEN, WORDT f 25,- ADMINISTRATIEKOSTEN IN REKENING GEBRACHT. ALS U LATER AFMELDT WORDT MAXIMAAL 50 % TERUGBETAALD.

ONTVANGEN LITERATUUR

Samenstelling: Linda Willemstein

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Argus, Kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 21 no 4, december 1996: Kievitseieren rapen.

Boomblad, IBN-DLO, jrg 8 no 6, december 1996: Onze rotgans in Siberië.

De Dompfoorn, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jrg 31 no 4, december 1996: De reiger.

Dutch Birding, Dutch Birding Association, jrg 18 no 5, 1996: Daurische kauw in Hollandse kuststreek in mei 1995 - Bulwers stormvogel op Westplaat in augustus 1995.

Idem, jrg 18 no 6, 1996: Langstaartroodmussen bij Zandvoort in oktober 1991 en op Terschelling in mei 1993 - Influx van zwarte ibis in Nederland en West-Europa in najaar 1994.

De Gierzwaluw, VWG Amsterdam, jrg 34 no 3, 1996: Waarnemingen regio Amsterdam - Onderzoek grauwe ganzen in Waterland.

Idem, jrg 34 no 4, 1996: De grote zaagbek, nieuw als broedvogel?

De Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 12 no 3, november 1996: De huiszwaluw in Almere-Haven - Roofvogels tellen in de polder.

De Grutter, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 20 no 6, december 1996: De gierzwaluw onder de loep.

De Kleine Ratelaar, IVN Gooi e.o., jrg 18 no 5, december 1996.

De Korhaan, Ver. voor Vogel- en Natuurstudie De Wielewaal, afd. De Noorderkempen, jrg 25 no 1, januari 1997.

Knipselkrant, Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 20, november 1996: Kraaienplaag met vangkooi te lijf.

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jrg 39 no 5, oktober 1996: Broedvogelinventarisatie in Lage Vuursche en Park Groeneveld in 1995.

Idem, jrg 39 no 6, 1996: Witbuikrotganzen langs de Lek in de winter 1995-1996.

Meerkoet, Natuur en Milieufederatie Wierhaven, no 4, 1996.

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 47 no 4, winter 1996: Nieuwe broedvogels sluipen ons land binnen.

Natuurbehoud, Vereniging Natuurmonumenten, jrg 27 no 4, november 1996: Zeevogels: ze zijn er wel, maar je ziet ze zelden.

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 20/21 no 12/1, dec.'96/jan.'97.

Idem, jrg 20 no 11, november 1996.

NatuurNabij, IVN Eemland, jrg 24 no 5, december 1996.

NME Magazine, Stichting Regionaal Natuur- en Milieu-Educatie centrum voor het Gooi en omstreken.

Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, jrg 23 no 4, 1996: Buidelmees aan het IJ.

Onze Waard, Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard, jrg 27 no 4, najaar 1996.

Politie Dier en Milieu, Vereniging Politie dieren en milieubescherming, jrg 71 no 4, december 1996: Nijlgans status aparte - Project nachtzwaluw goed voor groene samenwerking.

SOVON Nieuws, jrg 9 no 4, december 1996: De waterspreeuw als Nederlandse (onder)watervogel - Eerste resultaten van de 30e Midwintertelling van Watervogels - Eerste resultaten zeldzame broedvogels 1996.

De Takkelling, Werkgroep Roofvogels Nederland, jrg 4 no 3, 1996: Boonvalken in Groningen: hoogspanning ten top - Nestcontroles bij bruine kiekendieven in relatie met vossen - Eerste geslaagde broedgeval van de zwarte wouw in Nederland.

De Tringlaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 19 no 5, november 1996: Weidevogelbescherming 1996 - De vlucht van de kraanvogels.

Idem, jrg 19 no 6, december 1996.

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 49 no 5, 1996: Weinig broedgevallen van de steenuil - Het jachtterrein van de kerkuil: een telemetrisch onderzoek - De kerkuil als verkeersslachtoffer.

Idem, jrg 49 no 6, 1996: Zwarte wouw broedt in Nederland.

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 6 no 11, november 1996.

Idem, jrg 6 no 12, december 1996: Kleinere aantal grote sterns op Griend door voedseltekort.

Veld- en Vitrine, Mededelingen van het Fries Natuurmuseum, no 132, december 1996.

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 44 no 5, 1996: Opmerkelijke toename van partiel albinistische zwarte kraaien in Rotterdamse noordrand

Vogels, Tijdschrift over vogels en vogelbescherming, jrg 17 no 96, nov./dec. 1996: De Friese meren en moerassen: een ganzenparadijs - De zeearend: de vliegende deur wil woeste wijsheid.

Idem, jrg 18 no 1, jan./feb. 1997: De superhorizon van het vogelooi - Voor ganzen, zwanen en smienten een warm welkom.

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland i.s.m. de Kerkuilen werkgroep Nederland, jrg 9, no 6, 1996: Vogelaantallen in wetlands.

Idem, jrg 9 no 7, december 1996: Dwergsterns op Neeltje Jans.

Vrienden van het Gooi, jrg 1996 no 4: Bosuilen ook bewoners van villawijken en moerasbossen.

De Wijde Blik, Tijdschrift voor natuur en milieu in Gooi, Vechtstreek e.o., jrg 13 no 3, november 1996.

MUTATIES LEDENBESTAND

Nieuwe leden:

T. Akkerdijk
Mw. H. Boelens
T. Brouwer (hsgen)
R.M.M. Francissen
J. Gennetsen
A.J. Gulyk
Mw. T. Ham-Schrama
K. ter Horst
A.C.A.M. Kerkhof
Mw. A. Kleyn
T. Koekenbier
Mw. A. Schreppers
Mw. A. Schlötz
P. v.d. Spoel
P. Spaargaren
Mw. E. Spaargaren-Schoenmaker
Mw. C. Stein
H. van Tol
Mw. J. van Tol-Coljee
J. v.d. Weerd
Mw. C.M. Wilmerink-Dingjans
F.F. v.d. Woord

Voorhuizenstr.276
Hyacintenlaan 64
Doormanlaan 36
Vosmaerlaan 19
Doormanlaan 36
Alaskastroom 10
Sim.Hoogewerfstr.32
Eemdijk 16
Bl.Reigerstraat 39
Past.Brouwerslaan 64B
Zegge 38
Kastanjelaan 13
Kerklaan 105
Vecht 12
Populierenlaan 2
Populierenlaan 2
p/a Scholeksterstr.31
Kickenstein 54
Kickenstein 54
Libellemeent 58
L.v.d.Tongelaan 19
Turfpoortstraat 55

1106 DK Amsterdam
1215 BD Hilversum
3742 PC Baarn
1401 BZ Bussum
3742 PC Baarn
1271 CW Huizen
1223 HW Hilversum
3754 NH Eemdijk
3581 KL Utrecht
1187 CE Amstelveen
1391 SX Abcoude
1214 LE Hilversum
1241 CL Kortenhoef
1273 WH Huizen
1399 GS Muiderberg
1399 GS Muiderberg
3755 EA Eemnes
3632 WJ Loenen a/d Vecht
3632 WJ Loenen a/d Vecht
1218 CG Hilversum
1251 NV Laren
1411 EE Naarden

020-5866254
035-6219169
035-5430102
035-6918966
035-5430102
035-525551
035-6831357
033-2988008
030-2514410
020-6434898
0294-284485
035-6235557
035-6561355
035-5265418
0294-263108
(hsgen.)
06-52880598
0294-234062
(hsgen)
035-6931955
035-5314733
035-6943817

Adreswijzigingen:

Mw. A. Bergsteyn
St.Vogelasiel Naarden
Mw.C.Ram-Kuiper
F.H. v.d. Weijer

J.Israelslaan 1
Burg.J.Visserlaan 1
J.Stewardstraat 150
Eemhof 15

1401 CM Bussum
1411 BR Naarden
1325 JJ Almere
3755 JA Eemnes

035-6946860
036-5353506
035-5311207

Bedankt:

J. Huyzer

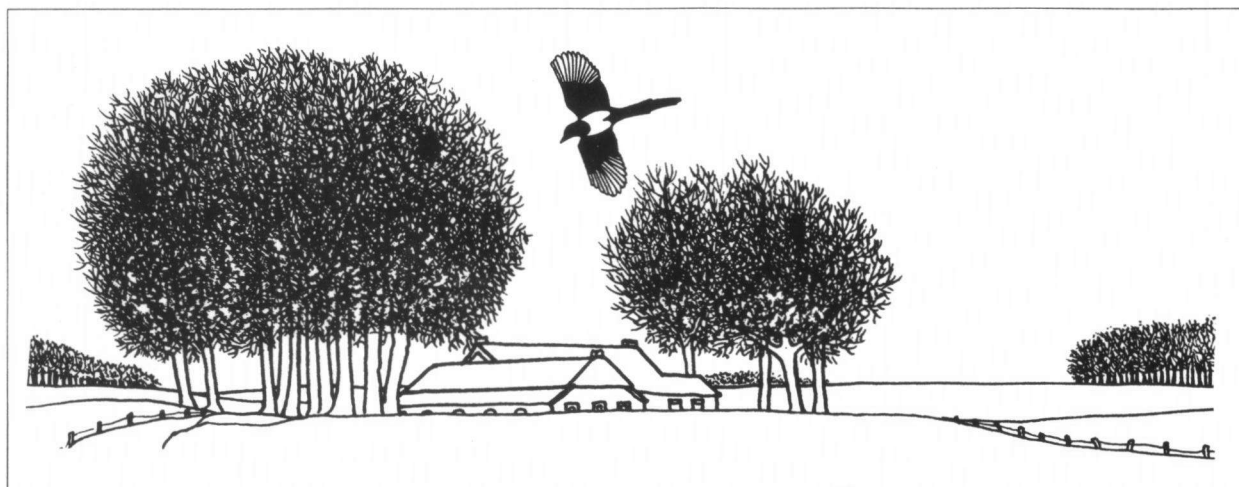
Kortenhoef

Ledenwerfactie slaat aan

Opnieuw 22 nieuwe leden voor de vogelwerkgroep, zoals uit bovenstaande mutaties te lezen valt. Het lijkt er op dat de speciale ledenwerfactie ter gelegenheid van ons dertig-jarig bestaan effect begint te sorteren.

Hopelijk gaat u allen hiermee door. Nieuwe leden kunt u opgeven bij mevrouw B. Dwars, telefoon 035-6850627. Zij ontvangen dan het kennismakingspakket en een acceptgiro. Het lidmaatschapsgeld is 20 gulden per jaar.

Denk ook eens aan de mogelijkheid huisgenoten lid te maken. Dit kost f. 7,50 per jaar (minimaal, meer mag). Huisgenootleden hebben dezelfde rechten als andere leden, alleen ontvangen zij geen Korhaan.

Ekster

INDEX OP AUTEUR 30e Jaargang 1996

Belleman, S.	Alle sijsjes en drijsijsjes van Amsterdam in kaart gebracht	30 (3) 77
Helm, F. van der	Fuut heeft het 's winters niet makkelijk op het IJsselmeer	30 (2) 51
Hoed, B. den	Verslag van de alg. ledenvergadering op 21 maart 1996	30 (3) 81
Hofwegen, G. van	Was het een grote trap of een nijlgans in Naarden?	30 (3) 79
Holzenspies, C.	Over het wel en wee van een familie Pimpelmees	30 (5) 143
Houten, M. van	Mogelijke hybride waargenomen van Canadese gans met kolgans	30 (2) 42
Houten, M. van	Over de invloed van droogte op broedsucces van weidevogels	30 (4) 97
Jonkers, D.A.	Verenigingsgebouw komt voor vogelwerkgroep dichterbij	30 (1) 6
Jonkers, D.A.	Achteruitgang van de huismus leidt tot wilde speculaties	30 (1) 15
Jonkers, D.A.	De putter als kooivogel	30 (1) 23
Jonkers, D.A.	Bijzonder: een kleine jager langs het IJmeer bij Muiderberg	30 (2) 43
Jonkers, D.A.	Iedereen kent de koekoek	30 (2) 49
Jonkers, D.A.	Koekoek zoekt gastouders	30 (3) 74
Jonkers, D.A.	Merel imiteert wekker	30 (4) 110
Jonkers, D.A.	Roofvogelstroperij in het Gooi	30 (4) 112
Jonkers, D.A.	Koekoek weer verdwenen	30 (5) 140
Keuning, P.	Ledenwerfcampagne voor vogelwerkgroep	30 (4) 104
Keuning, P.	Ledenwerfcampagne gaat door in 1997	30 (5) 144
Klaveren, A.J. van	Putters tussen Vecht en Eem in 1995	30 (2) 47
Klippel, N.	Eempoldertellingen in 1995	30 (2) 44
Kloosterman, R.	Vissers en aalscholvers hebben elkaar juist nodig	30 (1) 20
Kole, R.	Vogelwerkgroep haalt oude banden met "Flevoland" aan	30 (1) 22
Kole, R.	Enquete 1995: De resultaten	30 (2) 37
Kole, R.	Minister Van Aartsen maakt van jagers "partijbeschermers"	30 (3) 64
Kole, R.	Nieuwe Flora- en Faunawet is niet bij voorbaat beter	30 (4) 100
Kole, R.	Boek 'Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek' verschenen	30 (5) 123
Kraal, M.	Over de herkomst van de vogel van het jaar 1996: de koekoek	30 (1) 24
Kraal, M.	Waar riep de koekoek in 1996?	30 (4) 111
Kraal, M.	Koekoek in 1996 in Gooi, Vechtstreek en Eempolders	30 (5) 139
Kwint, N.D. en J. van	Betteray Broedvogels 's-Gravelandse Buitenplaatsen in 1995	30 (3) 66
Majoor, F.	Let op kokmeeuwen met kleurringen in het Gooi	30 (5) 142
Moolenbeek, R.G.	Vreemde kruisbek in Ankeveen	30 (4) 107
Schut, P.	Vogels in Gooi en omstreken getroffen door barre winter	30 (1) 4
Schut, P.	Was er een invasie van barmsijzen in het Gooi?	30 (1) 19
Schut, P.	Minister staat jacht toe op nijlgans en rosse stekelstaart	30 (1) 25
Schut, P.	Randmeren mogelijk geschikt ruigebied voor de nijlgans	30 (3) 72
Schut, P.	Midwintertelling 1996 zet alle statistieken op z'n kop	30 (4) 92
Sinoo, R.	Getikten in het groen	30 (1) 3
Sinoo, R.	Getikten in het groen	30 (3) 65
Sinoo, R.	Een rode wouw boven de Hilversumse Meent	30 (2) 54
Sinoo, R.	Goed kijken naar meeuwen!	30 (5) 126
Taapken, J.	De merels in de tuinen en hun 'natuurlijke' vijanden	30 (4) 108
Tempelman, D.	Broedvogelinventarisatie van de Vijfhoek 1991-1994	30 (5) 127
Veen, R. van	Een bijzondere ontmoeting van een fitis met een heggemus	30 (4) 105
Veen, R. van	Tip: kom kijken naar de nieuwe Snippenpoel bij de Chinese Muur	30 (5) 141
Visser, S.	Jubileumcommissie maakt plan voor viering 30-jarig bestaan	30 (2) 53
Visser, S.	1997: een lustrumjaar om naar uit te kijken	30 (5) 135
Voous, K.H.	Meer over vreemde ganzen in de Eempolders en elders	30 (3) 80
*	Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1995	30 (1) 8

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (1)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Dodaars	1	1996-06-30	Hilversums Wasmeer	D.Jonkers M.de Graaf
Fuut	60	1996-07-30	Gooimeer, Gooise Zomerkade	G.Bieshaar
Roerdomp	1	1996-07-29	Dammerkade, Ankeveen (plassen ten N.)	R.Sinoo
Purperreiger	5	1996-06-16	Z.z. Naardermeer, Weiland	F.C.Jager
Purperreiger	2	1996-06-21	Dammerkade, Ankeveen	D.Jonkers M.de Graaf
Purperreiger	1	1996-07-17	Egelshoek	M.Matthijsssen/Echtg
Purperreiger	1	1996-08-23	Weiland Vecht, Weesp	F.Leurs
Zwarte Ooievaar	6	1996-07-29	Hilversumse Meent, Hilversum	I.van Woersem
Ooievaar	1	1996-06-06	Weesper Trekvaart	F.Leurs
Ooievaar	1	1996-07-01	Vecht tussen Weesp/Ned.den Berg	R.van Veen
Lepelaar	1	1996-06-25	Eempolder Noord (Noordpolder te Veld)	R.Kole
Lepelaar	1	1996-08-19	Bovenmeent, Hilversum	P.Schut
Grauwe Gans	368	1996-07-29	Dammerkade/Ankeveense plassen	R.Sinoo
Grauwe Gans	480	1996-08-06	Keverdijkse Overscheense polder,Naarden	D.Jonkers M.de Graaf
Canadese Gans	26	1996-08-01	IJmeer, t.w. van Westbatterij, Muiden	J.W.van Galen Last
Nijlgans	12	1996-08-04	Stichts, Ankeveen	M.D.Prins
Casarca	22	1996-07-08	Eemmeer, Eemnes	D.Jonkers
Zomertaling	4	1996-07-30	Gooimeer, Gooise Zomerkade	G.Bieshaar
Kuifeend	10	1996-06-26	Eiland de Hoef (eend met 9 jongen)	R.Th.Huizenga
Kuifeend	9	1996-06-29	Maatpolder, Eemnes	D.Jonkers
Kuifeend	4	1996-08-04	Gooimeer, Gooise Zomerkade	G.Bieshaar
Grote Zaagbek	3	1996-08-01	IJmeer t.w. van Westbatterij, Muiden	J.W.van Galen Last
Wespendief	1	1996-07-12	Landgoed Boekesteyn, 's-Graveland	R.Sinoo
Wespendief	1	1996-08-15	Libellemeent, Hilversum	R.Sinoo
Wespendief	2	1996-08-26	Laarder Wasmeer	N.J.Dwars
Bruine Kiekendief	1	1996-07-05	Egelshoek	N.Dwars
Bruine Kiekendief	2	1996-08-24	Ingang Magdaleen, Huizen	C.Holzspies
Havik	1	1996-06-03	Landgoed Boekesteyn	F.C.Jager
Havik	1	1996-08-14	100m Zuid Eukeberg	R.Th.Huizenga
Sperwer	1	1996-06-05	Postiljon Witte Bergen, Eemnes	D.Jonkers
Sperwer	1	1996-06-10	Dorotheagaarde, Bussum	C.Rosier
Buizerd	7	1996-08-08	Hilversumse Bovenmeent	M.D.Prins
Buizerd	4	1996-08-14	100m ZW Eukeberg	R.Th.Huizenga
Visarend	1	1996-07-06	Naardermeer, Hut Meerkade	R.Sinoo
Torenavalk	1	1996-08-01	Eem, Praamgracht, Bebouwing Baarn	H.Sevink
Torenavalk	12	1996-08-11	Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers
Boomvalk	1	1996-07-25	Bijvanck, Blaricum	F.Leurs
Boomvalk	2	1996-08-03	Spanderswoud	B & N Dwars
Boomvalk	1	1996-08-04	Waterhoen 2, Bijvanck, Blaricum	H.Weenen
Waterral	1	1996-08-16	Gooimeer, Oud Naarden	D.Jonkers e.a.
Waterhoen	6	1996-08-11	Gooijergracht, Blaricum (5 kl.jongen)	D.Jonkers
Goudplevier	53	1996-08-11	Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers
Kievit	120	1996-08-05	Egelshoek	M.D.Prins
Kemphaan	1	1996-06-02	Oostermeent	P.M.Spoorenberg
Watersnip	1	1996-06-23	Groeve Oostermeent, Blaricum	D.Jonkers M.de Graaf
Watersnip	9	1996-08-11	Karnemelksloot, Meentbrug	A.M.van der Poel
Grutto	150	1996-08-01	Weiland, Hilversumse Meent	F.C.Jager
Grutto	225	1996-08-01	Hilversumse Meent	A.Vermeule
Regenwulp	9	1996-06-26	Boven Haven van Huizen	R.Th.Huizenga
Regenwulp	22	1996-08-24	Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (2)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Wulp	12	1996-06-29	Noordpolder te Veld, Eemnes	D.Jonkers
Wulp	87	1996-07-04	Maatpolder, Eemnes	D.Jonkers
Groenpootruiter	1	1996-08-16	Gooimeer, Oud Naarden	D.Jonkers e.a.
Witgatje	2	1996-07-04	Laarder Wasmeer	S & A Visser
Witgatje	2	1996-08-09	Bantam, 's-Graveland	R.Sinoo
Bosruiter	1	1996-08-16	Gooimeer, Oud Naarden	D.Jonkers e.a.
Oeverloper	1	1996-07-30	Oostermeent, Blaricum	A.C.Driessen
Visdief	4	1996-07-20	Vuntus	A.Vermeule
Zwarte Stern	1	1996-06-21	Dammerkade, Ankeveen	D.Jonkers M.de Graaf
Bosuil	4	1996-06-23	Nw.'s-Gravelandseweg, Bussum	R.Sinoo M.Coenen
Ransuil	1	1996-06-10	Bij grenspad aan kust	R.Th.Huizenga
Ransuil	1	1996-07-03	Aardjesberg, Westerheide(door vos gegeten	A.Vermeule
Gierzwaluw	25	1996-08-03	bij parkeer garage, Huizen	C.Holzenspies
Gierzwaluw	5	1996-08-19	Buhrmanlaan, Weesp	A.M.van der Poel
IJsvogel	1	1996-06-15	Drecht (aan de Sterkant)	F.Spoor B.v.d.Brink
IJsvogel	1	1996-08-02	Naarden Vesting, Fort Ronduit	A.M.van der Poel
Groene Specht	1	1996-06-29	Tuinen Catzlaan en Steenakker	E.Frater Smid
Groene Specht	1	1996-07-14	Voortuin, Oude 's-Gravelandseweg, Bussum	W.J.Bindt-Bonnes
Zwarte Specht	1	1996-06-08	Gooilust	M.D.Prins
Zwarte Specht	2	1996-06-16	Verlengde Engweg 3, Laren	F.H.W.Brouwer
Grote Bonte Specht	6	1996-06-11	Buss. Heide (Milit.terrein)	I.G.Jeltes
Grote Bonte Specht	5	1996-06-14	50m Zuid Eukeberg	R.Th.Huizenga
Middelste Bonte Specht	1	1996-06-16	Vredelaan, Laren	G.Bieshaar
Kuifleeuwerik	2	1996-08-22	Droogdok, Huizen	A.C.Driessen
Boomleeuwerik	3	1996-07-03	Tafelbergheide (restaurant)	Rosier/Heyn/Marmelst
Duinpieper	1	1996-08-31	Oud Naarden, Naarden	D.Jonkers
Graspieper	4	1996-06-16	Westerheide, Laren	G.Bieshaar
Grote Gele Kwikstaart	1	1996-08-05	Tienhovens Kanaal, Einde Gooi	M.D.Prins
Blauwborst	2	1996-06-09	Oostermeent	P.M.Spoorenberg
Zwarte Roodstaart	2	1996-06-10	40m Noord Havenkantoor	R.Th.Huizenga
Paapje	2	1996-08-27	Westerheide	A.Vermeule
Roodborsttapuit	1	1996-06-12	Zuiderheide, Hilversum	R.Kole
Roodborsttapuit	2	1996-07-03	Tafelbergheide, Restaurant	Rosier/Heyn/Marmelst
Kramsvogel	1	1996-08-07	Langs Singel (Paardebloem), Huizen	A.C.Driessen
Grote Lijster	1	1996-07-01	Kerkbrink (braakliggend terr) Hilversum	M.D.Prins
Grote Lijster	30	1996-08-31	Tuin Oude 's-Gravelandseweg, Bussum	W.Bindt-Bonnes
Grote Karekiet	1	1996-06-17	Nabij Pier, Huizen	A.C.Driessen
Grasmus	1	1996-06-11	Zuidpolder te Veen, Eemnes	R.Kole
Fitis	2	1996-08-05	Vestingpad, Naarden	G.Bieshaar
Grauwe Vliegenvanger	6	1996-07-31	Bijvanck, Blaricum	F.Leurs
Baardmannetje	1	1996-07-08	Voorlanden, Stichtse Brug	D.Jonkers
Baardmannetje	2	1996-08-11	Observatiehut, Eemmeer	D.Jonkers
Staartmees	12	1996-07-05	Tuin Naarderstraat 170, Huizen	C.Holzenspies
Staartmees	8	1996-08-27	Tuin Bilderdijklaan, Hilversum	M.D.Prins
Matkop	2	1996-07-06	Tuin Naarderstraat 170, Huizen	C.Holzenspies
Boomklever	2	1996-06-25	Buss. Heide (Milit. terrein)	I.G.Jeltes
Putter	12	1996-06-10	Gooier Gracht, Laren	G.Bieshaar
Putter	12	1996-06-21	Bergse Pad/Dammerkade/Googh (6 paren)	D.Jonkers M.de Graaf
Putter	4	1996-07-06	Muider Trekvaart, Meentpolder	D.Jonkers e.a.
Kneu	24	1996-07-08	De Kampen bij A27, Blaricum	D.Jonkers
Goudvink (Europese v.)	4	1996-06-21	Dammerkade, Ankeveen	D.Jonkers M.de Graaf

KORHAAN

— Ronald Sinoo —

HÉ KOR!
NIEUWE KIJKER ?!

Hoi.

DIT IS DE NIEUWE
ZWAARSOFSKI
O.J.O.W. $8\frac{1}{4} \times 33\frac{1}{3}$!

Zozo.

LEUK EN AARDIG,
DIE KLEINE DINGETJES
MAAR IK ZWEER
Bij mijn TROUWE
SCHEISS
8 x 56 !

DEUTSCHE
SPITZEN-
KLASSE
JONGENS!

ALLEMAAL NIKS! DEZE
LAUSCHEBOMB TWEELITER
HEEFT FASE-CONTRAST MET
KLEURCORRECTIE EN DUBBELE
LICHTSTERKTE !

Mijn **LEICKBAAR** DAARENTEGEN
HEEFT ERGONOMISCH Aangepaste
RUBBERFLAPPEN, GEEFT LICHT
ONDER WATER EN FLUIT
ALS JE HEM ROEPT !

HANDIG,
NIET?

Zo.

DUITSE KIJKERS ZIJN HET BEST!
DUUR EN ZEER DEGELIJK !

NOU DIE JAPPEN
MAKEN OOK LEUK
SPUL, HOOR !

HELEMAAL MEE
EENS !

WELNEE!

!?

NOU, MET MIJN HEMAKIJKER
ZIE IK DIE KLEINE VLIEN-
VANGER **OOK**
GOED HOOR!

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A.Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2982303
Sekretaris	: B.den Hoed	Kronenburgerdwarsstr.3	1271 PR Huizen	035-5261962
Penningmeester	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	0294-411683
SG Algemene Zaken	: L.J.Dwars-Van Achterbergh	Postbus 1493	1200 BL Hilversum	035-6850627
SG Avifauna	: G.M.L.Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Nestkasten	: D.A.Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
SG Vogelcursus	: P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AC Hilversum	035-6831592
SG Excursies	: J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baam	035-5418804
SG Communicatie	: P.Schut	Rietmeent 98	1218 AZ Hilversum	035-693681*
SG Natuurbescherming	: Vacant			

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Eempoldertelingen	: R. van Veen	Hoflaan 17	1241 VP Kortenhoef	035-6563642
Jubileumcommissie/Lezingen	: S.L. Visser	Koningsvaren 87	1391 AG Abcoude	0294-283545
Roofvogelstudiegroep	: C. Sjobbema	Nieuwstraat 8	3743 BL Baam	035-5420215
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-6940996
Weidevogelbescherming Eempolders	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baam	035-5415603
Weidevogelbescherming Vechtstreek	: A.M. van der Poel	Bührmannlaan 54	1381 GM Weesp	0294-431308
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekelmeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871

Waarnemingskaartjes kunnen bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

Contributie: Voor leden f. 20,- (minimaal), huisgenootleden f. 7,50 (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte kosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum